

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
we Wrocławiu**

WOOS.4210.78.2011.PS.50

Wrocław, dnia 26 lipca 2015 r.

DECYZJA

Na podstawie art. 71 ust. 1, ust. 2 pkt 2, art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. „b”, art. 75 ust. 6 oraz art. 82, art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013, poz. 1235 z późn. zm.) oraz art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.), zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 6 lit. b) i § 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Pana Marcina Stoltmana reprezentującego Domrel Biuro Usług Inwestycyjnych Sp. z o.o. z dnia 13 lipca 2011 r., działającego w imieniu i na rzecz spółki z o.o. – Park Wiatrowy Gaworzyce,

określam

środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn.: „**Budowa zespołu elektrowni wiatrowych Gaworzyce, składającego się z 13 (w wyniku ograniczenia ilości z wnioskowanych 17) elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, zlokalizowanych w pobliżu miejscowości Gaworzyce, Grabik, Kłobuczyn, Koźlice**”, wg wariantu 3 – proponowanego do realizacji:

I. Na etapie realizacji przedsięwzięcia:

1. W celu zminimalizowania uciążliwości dla okolicznych mieszkańców należy zoptymalizować częstotliwość i trasę przejazdów ciężkiego sprzętu, w tym pojazdów transportujących elementy elektrowni, w miarę możliwości omijając skupiska zabudowy.
2. Ograniczać prędkość ruchu pojazdów w rejonie placu budowy oraz zabudowy mieszkaniowej.
3. Roboty budowlane generujące hałas prowadzić wyłącznie w porze dziennej, unikając skokowego i uderowego zwiększania hałasu i wibracji. Ponadto, należy stosować przerwy w pracy uciążliwych akustycznie urządzeń i maszyn, powodując przerywaną emisję i ekspozycję na hałas. Wyjątek stanowią działania wymagające pracy ciągłej.
4. W celu zachowania dotychczasowego poziomu wód gruntowych, w trakcie budowy

- należy chronić wykopy przed zalaniem wodami – po wykonaniu wykopu niezwłocznie przystąpić do posadowienia fundamentu.
5. Zapewnić pracownikom budowy mobilne węzły sanitarne.
 6. Zaplecze budowy służące m.in. jako baza techniczna oraz skład materiałów i ciężkiego sprzętu, lokalizować na utwardzonej powierzchni zabezpieczonej przed przedostaniem się do gruntu substancji ropopochodnych (np. wykorzystując płyty betonowe). Po zakończeniu prac ww. teren należy uporządkować i doprowadzić do stanu umożliwiającego wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.
 7. W miarę możliwości zastosować prefabrykаты, dowożąc na plac budowy gotowe elementy konstrukcyjne, urządzenia, instalacje. Należy również dowozić gotowy beton z węzła betoniarskiego, unikając konieczności rozrabiania zaprawy na placu budowy, a co za tym idzie generowania dodatkowych odpadów.
 8. W przypadku wystąpienia awarii, ewentualne wycieki substancji niebezpiecznych należy neutralizować przy pomocy specjalistycznych środków (np. sorbentów).
 9. Z terenu planowanych wykopów należy zdjąć warstwę humusu i złożyć w wyznaczonym miejscu w celu wykorzystania do przykrycia infrastruktury elektroenergetycznej oraz kształtowania powierzchni terenu po zakończeniu prac realizacyjnych.
 10. Transport materiałów i przejazdy sprzętu prowadzić po istniejących drogach, traktach polnych lub po drogach dojazdowych, bez tworzenia dodatkowych poboczy (ponad przewidzianą maksymalną szerokość drogi, wynikającą z technicznych warunków jej realizacji); ułożone elementy tymczasowej infrastruktury zdemontować niezwłocznie po zakończeniu realizacji inwestycji.
 11. W trakcie prowadzenia prac ziemnych polegających na wykonaniu wykopów:
 - po ułożeniu kabli powstałe wykopy w miarę postępu prac na bieżąco zasypywać, a fundamenty elektrowni po ich wykopaniu i uzbrojeniu niezwłocznie zalać betonem;
 - prowadzić codzienne (poranne) kontrole wykopów, mające na celu odłowienie ewentualnych uwięzionych w nich zwierząt i bezpieczne ich przeniesienie poza strefę prowadzonych prac; ostatnią kontrolę przeprowadzić bezpośrednio przed zasypaniem (zalaniem) wykopów.
 12. Prace budowlane, związane z realizacją przedsięwzięcia należy rozpocząć w okresie od 15 sierpnia do końca lutego.
 13. W przypadku konieczności wycinki lub dokonania przycięcia drzew i krzewów usunięcie lub przycinka drzew i krzewów będą możliwe poza sezonem lęgowym ptaków, tj. w okresie od 15 sierpnia do 15 marca, przy czym usunięcie drzew w okresie aktywności nietoperzy, tj. od 15 sierpnia do 31 października oraz usunięcie drzew o pierśnicy powyżej 100 cm w pozostałym okresie, tj. od 1 listopada do 15 marca - należy wykonać przy udziale specjalisty chiropterologa, który w przypadku

potwierdzenia występowania nietoperzy wskaże dopuszczalne terminy i sposoby prowadzenia wycinki.

14. W trakcie prac w obrębie zieleni zabezpieczyć przed uszkodzeniami roślinność drzewiastą, znajdującą się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru robót poprzez odeskowanie pni do wysokości 2 m i wypełnienie przestrzeni między pniem a odeskowaniem elastycznym materiałem (np. grube maty słomiane). Prace w pobliżu istniejących drzew i krzewów wykonywać w miarę możliwości sposobem ręcznym.

II. Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia:

1. Na czas wymiany olejów (hydraulicznych, przekładniowych, transformatorowych) zagwarantować dostęp do sorbentów neutralizujących ewentualne wycieki.
2. Niesprawne turbiny, mogące powodować podwyższony poziom hałasu, należy niezwłocznie naprawiać lub eliminować z pracy.
3. Prowadzić ciągły monitoring pracy elektrowni i urządzeń jej towarzyszących w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia awarii.
4. W celu zachowania standardów akustycznych w pobliskich miejscowościach w porze nocnej (22:00 – 6:00) stosować redukcje mocy akustycznych turbin:
 - w okresie nocnych wyłączeń elektrowni G4, G5 i G16 wskazanych w warunku II.5., tj. od 1 lipca do 10 września:

Numer turbiny	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze dziennej [dB]	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze nocnej [dB]
G01	105,5	104,5
G02	105,5	103,5
G03	105,5	103,5
G07	105,5	105,5
G08	105,5	104,5
G11	105,5	104,5
G12	105,5	103,5
G13	105,5	100,5
G14	105,5	104,5
G15	105,5	104,5

- w okresie nocnych wyłączeń elektrowni G16 wskazanych w warunku II.5., tj. od 1 maja do 30 czerwca oraz od 11 września do 30 września:

Numer turbiny	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze dziennej [dB]	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze nocnej [dB]
G01	105,5	104,5
G02	105,5	102,5
G03	105,5	103,5
G04	105,5	105,5
G05	105,5	105,5
G07	105,5	103,5
G08	105,5	103,5
G11	105,5	102,5
G12	105,5	101,5
G13	105,5	101,5
G14	105,5	103,5
G15	105,5	104,5

- w pozostałym okresie roku:

Numer turbiny	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze dziennej [dB]	Maksymalny poziom mocy akustycznej w porze nocnej [dB]
G01	105,5	104,5
G02	105,5	102,5
G03	105,5	103,5
G04	105,5	105,5
G05	105,5	105,5
G07	105,5	103,5
G08	105,5	103,5
G11	105,5	102,5
G12	105,5	101,5
G13	105,5	100,5
G14	105,5	102,5
G15	105,5	100,5
G16	105,5	102,5

5. Zastosować wyłączenia:
 - **turbin G4 i G5** w okresie 1 lipca – 10 września;
 - **turbiny G16** w okresie 1 maja – 30 września.

Wyłączenia należy zastosować od zachodu do wschodu słońca przy prędkości wiatru poniżej 6 m/s oraz przy braku silnych opadów deszczu, tj. opadów o intensywności powyżej 7,5 mm wody na godzinę.

6. Na działkach, do których inwestor posiada tytuł prawny, w strefie do 200 m wokół turbin (licząc od skrajnego wychylenia śmigła) nie wprowadzać sadów, szkółek leśnych, plantacji roślin energetycznych (z wyjątkiem rzepaku), zalesień, zadrzewień i zakrzewień, liniowych ciągów zieleni, zbiorników wodnych.
7. Utrzymywać drogi dojazdowe do turbin w stanie bezdrzewnym, tj. nie wprowadzać nowych nasadzeń i usuwać pojawiające się w wyniku sukcesji drzewa i krzewy.

III. Na etapie likwidacji należy podjąć następujące działania

1. Prace rozbiórkowe wykonywać wyłącznie w porze dnia przy użyciu maszyn będących w dobrym stanie technicznym, w celu ograniczenia hałasu oraz poziomu emisji zanieczyszczeń.
2. Zaplecze budowy zorganizować na gruncie utwardzonym, zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną w celu minimalizacji niebezpieczeństwa skażenia gruntu i wód podziemnych substancjami ropopochodnymi (np. wykorzystując płyty betonowe).
3. Zagospodarować wszystkie odpady powstałe w wyniku likwidacji planowanego obiektu zgodnie z przepisami obowiązującymi w momencie jego demontażu.
4. Teren po likwidacji winien zostać uprzątnięty i zagospodarowany.

IV. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę:

1. Turbiny wiatrowe wraz z placami manewrowymi należy lokalizować zgodnie z przepisami prawa miejscowego na wydzielonych na ten cel terenach (symbol EW) obejmujących następujące nieruchomości:

Numer turbiny	Numer nieruchomości	Obręb Geodezyjny
G01	121	Grabik
G02	3/1	Kłobuczyn
G03	17	Kłobuczyn
G04	467	Gaworzyce
G05	492	Gaworzyce

G07	507	Gaworzyce
G08	501	Gaworzyce
G11	446	Koźlice
G12	439	Koźlice
G13	468/4	Kłobuczyn
G14	12	Koźlice
G15	453	Koźlice
G16	33	Koźlice

2. Zastosować turbiny wiatrowe o następujących parametrach:
 - mocy nominalna do 3 MW każda,
 - minimalna wysokości wieży – 122,5 m,
 - maksymalna całkowita wysokość konstrukcji - 210 m.
 - średnica wirnika do 113 m,
 - maksymalna moc akustyczna - 105,5 dB z możliwością redukcji.
3. Należy stosować wyłącznie fabrycznie nowe konstrukcje i urządzenia.
4. Wyprowadzenie energii elektrycznej z turbin wiatrowych odbywać się powinno przez podziemną linię kablową średniego napięcia do projektowanej stacji GPO w obrębie Grabik (dz. nr 193/1, 193/2, 193/3), a następnie kablową linią wysokiego napięcia do istniejącej stacji elektroenergetycznej 220/10 kV Żukowice zlokalizowanej w sąsiedztwie miejscowości Kamiona, w gminie Żukowice.
5. Linie kablowe należy poprowadzić w następujący sposób:
 - w obrębie pasów dróg i gruntów rolnych, bez dodatkowego poszerzania pasa robót i powierzchni wykopów;
 - w przypadku konieczności przecięcia linii kablowych ze szpalerami zadrzewień i zakrzewień, pas montażowy ograniczyć do pasa o szerokości nie większej niż 1,5 m lub przejście przez te struktury wykonać metodą bezwykopową;
 - w miejscach przecięcia linii kablowych z ciekami wodnymi, przejście wykonać metodą przecisku lub przewiertu sterowanego, pod dnem cieku.
6. Dla ograniczenia efektu migotania cieni należy zastosować wolnoobrotowe turbiny nowej generacji (do 20 obrotów na minutę).
7. Konstrukcje turbin (głównie łopaty wirnika) winny być wykonane z materiałów o matowej powierzchni, eliminujących powstawanie refleksów świetlnych.
8. Zastosować turbiny o kolorach w odcieniach szarości, nie stosować kolorów jaskrawych (w szczególności barwy żółtej) oraz farb odbijających światło ultrafioletowe.

9. Jako oświetlenie przeszkodowe zastosować czerwone światło stroboskopowe umieszczone na szczycie wieży elektrowni wiatrowej, o najmniejszej dopuszczalnej mocy i liczbie błysków na minutę oraz umieszczone tak, aby jego widoczność z ziemi była jak najmniejsza (optymalnie umieścić oświetlenie bezpośrednio na obudowie gondoli, unikać stosowania dodatkowych podstaw i wysięgników).
10. Na konstrukcjach elektrowni nie umieszczać reklam, z wyjątkiem oznaczeń (logo) producenta, inwestora lub właściciela urządzeń.
11. Elementy turbin wykorzystujące oleje oraz ewentualne transformatory w stacjach kontenerowych, wyposażyć w szczelne misy olejowe, które winny zapewnić przejęcie 100% oleju w nich zawartego i niezbędnej ilości substancji gaśniczej, w przypadku awaryjnego wycieku płonącego oleju.
12. Po zakończeniu prac zlikwidować tymczasowe elementy infrastruktury technicznej (place składowe, zaplecze budowy), pozostawiając jedynie część stanowiącą place manewrowe, wykorzystywane przez ekipy serwisowe. Drogi dojazdowe oraz nawierzchnie placów wykonać jako utwardzone, z kruszyw o różnym stopniu uziarnienia.
13. Przed posadowieniem turbin wykonać szczegółowe rozpoznanie warunków geotechnicznych.
14. Turbiny winny posiadać system sterowania i monitoringu, umożliwiający kontrolę wszystkich niezbędnych parametrów oraz automatyczne wyłączanie elektrowni w przypadku pracy w warunkach mogących stwarzać zagrożenie dla środowiska (np. przekroczenie dopuszczalnej prędkości obrotowej lub dopuszczalnych drgań wywołanych oblodzeniem).
15. Turbiny zlokalizować w następującym położeniu:
 - **G4** w odległości nie mniejszej niż 110 m od przydrożnej alei drzew rosnącej na północny- wschód od turbiny oraz nie mniejszej niż 50 m od sadu rosnącego na południe od turbiny;
 - **G5** w odległości nie mniejszej niż 60 m od przydrożnej alei drzew rosnącej na północny- wschód od turbiny;
 - **G11** w odległości nie mniejszej niż 200 m od zadrzewień i zakrzaczeń rosnących w rejonie rowu melioracyjnego na południowy-zachód od turbiny (lokalne obniżenie terenu);
 - **G16** w odległości nie mniejszej niż 90 m od alei drzew rosnącej przy drodze Gaworzyce-Koźlice oraz nie mniejszej niż 300 m od zadrzewień i zakrzaczeń rosnących w rejonie rowu melioracyjnego na północ od turbiny (lokalne obniżenie terenu);
 - **G1, G2, G3, G7, G8, G12, G13, G14, G15** w odległości nie mniejszej niż 200 m od skrajów lasów i zadrzewień o powierzchni 0,1 ha lub większych,

cieków wodnych porośniętych wzdłuż brzegów drzewami oraz w odległości nie mniejszej niż 150 m od alei i szpalerów drzew.

Odległość należy liczyć od skrajnego wychylenia śmigła.

16. Zaplecze budowy, tymczasowe place montażowe i składowe lokalizować poza obszarami, na których występują ciekły wodne oraz systemy melioracyjne.

V. Należy zrealizować następujące działania dotyczące zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

1. W okresie pięciu lat po oddaniu do użytkowania przedmiotowego przedsięwzięcia przeprowadzić monitoring porealizacyjny wg następujących zasad:
 - monitoring winien być wykonany przez specjalistów z dziedziny ornitologii (monitoring ornitologiczny) i chiropterologii (monitoring chiropterologiczny), w sposób oraz przy zastosowaniu metod i sprzętu zalecanych wg najlepszej współczesnej wiedzy;
 - badania winny obejmować cykl roczny (wszystkie okresy fenologiczne obu grup zwierząt), trzykrotnie powtarzany, przy czym obowiązkowo badaniami należy objąć pierwszy rok po oddaniu przedsięwzięcia do użytkowania;
 - w trakcie obserwacji należy zbadać w szczególności: stopień wykorzystania terenu inwestycji przez ptaki, aktywność nietoperzy, śmiertelność ptaków i nietoperzy w wyniku kolizji z elementami elektrowni, wykonać kontrolę skuteczności wykrywania ofiar kolizji i tempa znikania ciał;
 - wyniki monitoringu przedkładać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu, do 31 stycznia każdego roku następującego po roku prowadzenia obserwacji.
2. W ramach monitoringu ornitologicznego badania prowadzić wg następującego schematu:
 - obserwacje prowadzić z następującą częstotliwością: styczeń, luty – 2 kontrole co 14 dni (+/- 3 dni), marzec, kwiecień, maj, czerwiec – po 4 kontrole co 7 dni (+/- 2 dni), lipiec – 3 kontrole co 10 dni (+/- 2 dni), sierpień, wrzesień, październik – po 4 kontrole co 7 dni (+/- 2 dni), listopad – 3 kontrole co 10 dni (+/- 2 dni), grudzień – 2 kontrole co 14 dni (+/- 3 dni);
 - zastosować te same powierzchnie badawcze, które stosowano w trakcie monitoringu przedrealizacyjnego (punkty, transekty, powierzchnia cenzusu stanowisk lęgowych).
3. W ramach monitoringu chiropterologicznego nasłuchy detektorowe należy prowadzić wg następującego schematu:
 - zastosować metody i sprzęt analogiczne do zastosowanych w trakcie monitoringu przedrealizacyjnego przeprowadzonego na terenie inwestycji

w 2013r., przy czym dodatkowo nasłuchami należy objąć przydrożną aleję drzew rosnącą na północny-wschód od turbin nr G4 i G5 (wzdłuż drogi krajowej Nr 3);

- obserwacje prowadzić z następującą częstotliwością: 15 marca – koniec maja – 8 kontroli raz w tygodniu, w tym w maju 2 kontrole całonocne, czerwiec – lipiec – 4 kontrole raz na 10 dni, w tym 3 kontrole całonocne, sierpień – październik – 12 kontroli raz w tygodniu, w tym w drugiej połowie sierpnia oraz we wrześniu 3 kontrole całonocne, pierwsza połowa listopada – 1 kontrola.

4. Prowadzić monitoring śmiertelności ptaków, tj.

- poszukiwanie ciał ptaków - ofiar kolizji: badania co najmniej 3-letnie (optymalnie kontrole w 1, 3 i 5 roku po oddaniu farmy do eksploatacji), prowadzone przez cały rok, z częstotliwością nie rzadziej niż co 10 dni, poszukiwaniami należy objąć wszystkie turbiny w promieniu do 120 m od podstawy każdej wieży;
- co najmniej jeden raz w ciągu każdego roku prowadzenia monitoringu śmiertelności wykonać badania skuteczności wyszukiwania ofiar kolizji;
- co najmniej jeden raz w ciągu każdego roku prowadzenia monitoringu śmiertelności wykonać testy szybkości znikania ciał ptaków, w terminach reprezentujących różne okresy fenologiczne, w trakcie wykonywania każdego testu teren należy kontrolować codziennie w trakcie pierwszych 3-5 dni, następnie co 2-3 dni, przez około 30-40 dni od rozpoczęcia testu;
- na podstawie uzyskanych danych oszacować śmiertelność ptaków w oparciu o zalecane metody statystyczne.

5. Prowadzić monitoring śmiertelności nietoperzy, tj.:

- poszukiwanie ciał nietoperzy – ofiar kolizji: badania prowadzone w każdym roku monitoringu poinwestycyjnego, w okresach: 1 kwietnia – 15 maja, 15 czerwca – 15 lipca, 1 sierpnia – 1 października, należy wykonać min. 33 kontrole w odstępach 5-dniowych, poszukiwaniami należy objąć wszystkie turbiny w promieniu do 70 m od podstawy każdej wieży;
- dwukrotnie w ciągu każdego roku prowadzenia monitoringu śmiertelności wykonać badania skuteczności wyszukiwania ofiar kolizji, w okresach: maj – czerwiec i sierpień – wrzesień);
- dwukrotnie w ciągu każdego roku prowadzenia monitoringu śmiertelności nietoperzy wykonać test szybkości znikania ciał nietoperzy, w trakcie wykonywania każdego testu stan zwłok należy kontrolować codziennie przez pierwsze 4 dni, następnie w dniu 7, 10, 14 i 20;

- na podstawie uzyskanych danych należy oszacować śmiertelność nietoperzy w oparciu o zalecane metody statystyczne.

VI. Przedsięwzięcie wymaga sporządzenia analizy porealizacyjnej w zakresie:

1. Oddziaływania akustycznego na najbliższej położone tereny chronione przed hałasem, w szczególności zabudowania miejscowości Gaworzyce, Grabik, Korytów, Wierzchowice, Kłobuczyn, Koźlice. Pomiary winny być wykonane zgodnie z obowiązującą metodyką, w czasie pracy wszystkich turbin wiatrowych z maksymalną dopuszczalną mocą akustyczną. Analizę należy przedstawić właściwemu organowi ochrony środowiska w terminie 6 miesięcy od dnia oddania obiektu do użytkowania.
2. Wpływu przedmiotowej elektrowni na ptaki i nietoperze, wykonanej po upływie:
 - 2.1. Dwunastu miesięcy od dnia uruchomienia farmy. Na podstawie wyników uzyskanych w trakcie przeprowadzonej części monitoringu, wykonać wstępną analizę wpływu przedmiotowej elektrowni na ptaki i nietoperze, i przedłożyć ją Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu w terminie 18 miesięcy od daty oddania inwestycji do użytkowania.
 - 2.2. Od trzech do pięciu lat (w zależności od wybranej ścieżki monitoringu) od dnia uruchomienia farmy. Na podstawie wyników badań uzyskanych w trakcie pełnego monitoringu porealizacyjnego, wykonać analizę porealizacyjną w zakresie wpływu przedmiotowej elektrowni na śmiertelność ptaków i nietoperzy, i przedłożyć ją Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska we Wrocławiu w terminie 6 miesięcy od zakończenia wykonania pełnego monitoringu poinwestycyjnego.

Ww. analiza porealizacyjna (zarówno wstępna, jak i wykonana po zakończeniu pełnego monitoringu) winna zawierać między innymi informacje dotyczące:

- liczebności ptaków i aktywności nietoperzy oraz sposobu wykorzystania przestrzeni powietrznej przez ww. grupy zwierząt w trakcie eksploatacji inwestycji;
- śmiertelności ptaków i nietoperzy w wyniku kolizji z elementami elektrowni;
- oceny faktycznej skali oddziaływania inwestycji na ptaki i nietoperze;
- wskazania dotyczące ewentualnej konieczności zastosowania dodatkowych rozwiązań ograniczających śmiertelność ptaków i nietoperzy lub modyfikacji podjętych uprzednio działań.

VII. Przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia nie stwierdzam konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

- VIII. Nie nakładam obowiązku przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.
- IX. Integralną częścią decyzji jest załącznik będący charakterystyką przedsięwzięcia.

U Z A S A D N I E N I E

Wójt Gminy Gaworzyce pismem (znak: OŚD 6220.9.2011) z dnia 28 października 2011 r. (data wpływu: 2 listopada 2011 r.), w myśl art. 65 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*, przekazał do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu - wniosek Pana Marcina Stoltmana z dnia 13 lipca 2011 r. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Planowana inwestycja realizowana będzie na terenie gmin: Gaworzyce i Żukowice, a fragmenty powiązanej z nią infrastruktury technicznej przebiegać będą przez zamknięte tereny kolejowe (dz. nr 168, obręb Kłobuczyn), których wykaz został załączony do decyzji Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. *w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych* (Dz. Urz. MInR z 2014, poz 25 ze zm.), zatem zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit „b” oraz ust. 6 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niniejszego przedsięwzięcia, realizowanego w części na terenie zamkniętym, jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Na podstawie § 3 ust. 1 pkt 6 lit. b) oraz § 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, planowane przedsięwzięcie kwalifikuje się do inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może być wymagany.

Do wniosku załączono kartę informacyjną przedsięwzięcia, komplet map z zaznaczonym zasięgiem oddziaływania inwestycji oraz przebiegiem linii elektroenergetycznych, komplet miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (wypisy i wyrisy dla: MPZP Żukowice, MPZP Zabłocie, MPZP Gaworzyce – wersja elektroniczna) oraz zaświadczeń o ich braku dla pozostałego terenu objętego wnioskiem, a także pełnomocnictwo do występowania w imieniu inwestora. W związku z tym, że przedłożona dokumentacja nie spełniała wymagań formalnych (brak poświadczenia przez

właściwy organ załączonych map ewidencyjnych oraz dowodu dokonania opłaty skarbowej za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i za pełnomocnictwo, na konto właściwego organu podatkowego, tj. Prezydenta Wrocławia), tutejszy organ pismem z dnia 4 listopada 2011 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.1) wezwał wnioskodawcę do ich uzupełnienia. Uzupełnienie zostało przesłane do tut. organu pismem z dnia 10 listopada 2011 r. (data wpływu: 14 listopada 2011 r.).

Z uwagi na fakt, że liczba stron postępowania przekracza 20, działając na podstawie art. 74 ust. 3 ustawy z o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w związku z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, powiadamianie stron postępowania o wszystkich czynnościach podjętych w przedmiotowej sprawie następuje poprzez obwieszczenie.

Dodać należy, iż jako strony postępowania administracyjnego organ przyjął właścicieli działek, na których będzie realizowane przedsięwzięcie (turbiny wiatrowe oraz infrastruktura towarzysząca), a także właścicieli nieruchomości znajdujących się w zasięgu oddziaływania akustycznego przedmiotowej inwestycji, wyznaczonego izofoną 40 dB – zgodnie z przedstawioną przez Wnioskodawcę mapą ewidencyjną.

Obwieszczeniem z dnia 16 listopada 2011 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.2) tutejszy organ powiadomił strony o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, informując jednocześnie strony o możliwości brania czynnego udziału na każdym etapie postępowania oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy i złożenia uwag i wniosków.

Ponieważ w przedłożonej dokumentacji wystąpiły rozbieżności pomiędzy zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a kartą informacyjną przedsięwzięcia dotyczące lokalizacji turbiny nr 17, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 18 listopada 2011 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.3), wezwał wnioskodawcę do złożenia stosownych wyjaśnień. Uzupełnienie zostało przesłane pismem z dnia 28 listopada 2011 r. (data wpływu: 1 grudnia 2011 r.).

Zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 2, w związku z art. 78 ust. 1 pkt 1 lit b) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, pismem z dnia 2 grudnia 2011 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.4), wystąpił do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z prośbą o opinię, co do obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, o czym poinformował strony postępowania obwieszczeniem z dnia 5 grudnia 2011 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.5).

Ww. organ inspekcji sanitarnej pismem z dnia 12 grudnia 2011 r., przekazał dokumentację w przedmiotowej sprawie do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Polkowicach, powołując się na art. 19 ustawy z dnia z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Polkowicach pismem z dnia 30 grudnia 2011 r. (data wpływu: 9 stycznia 2012 r.), znak: ZNS-750/149/11, poinformował tut. organ, iż podtrzymuje stanowisko zawarte w postanowieniu nr 57/11 (znak: ZNS-700/121/11) z dnia 10 października 2011 r., iż dla przedmiotowego przedsięwzięcia istnieje konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, w zakresie określonym w art. 66 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Wspomniana opinia wydana została na wniosek Wójta Gminy Gaworzyce, przed przekazaniem przedmiotowej sprawy zgodnie z właściwością do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Zgodnie z Uchwałą nr XXX/180/2010 Rady Gminy Gaworzyce z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla parku elektrowni wiatrowych Gaworzyce (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2010 r. Nr 106 poz. 1662), działki, na których projektowane są turbiny - przeznaczone są na tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, po wnikliwym przeanalizowaniu zgromadzonej dokumentacji, uwzględniając uwarunkowania zawarte w art. 63 ust. 1 ww. ustawy uznał, iż planowane przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko i tym samym wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Stanowisko takie zostało wyrażone postanowieniem z dnia 20 stycznia 2012 r., znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.6, zaś strony poinformowano o tym fakcie obwieszczeniem z dnia 23 stycznia 2012 r., znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.7.

W ustawowo przewidzianym terminie strony nie wniosły zażalenia na ww. postanowienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W związku z tym, na podstawie art. 63 ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, tut. organ postanowieniem z dnia 21 lutego 2012 r., znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.8, zawiesił postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niniejszej inwestycji, do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Jednocześnie obwieszczeniem z dnia 21 lutego 2012 r., znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.9 poinformowano strony o zawieszeniu postępowania.

Dnia 22 lutego 2013 r. złożono Raport o oddziaływaniu na środowisko dla analizowanego zamierzenia, w związku z powyższym, postanowieniem z dnia 25 lutego 2013 r., znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.10, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

we Wrocławiu podjął z urzędu przedmiotowe postępowanie. Strony poinformowano jeszcze tego samego dnia poprzez obwieszczenie znak: WOOS.4210.78.2011.PS.11.

Ponieważ dokumentacja zawierała braki merytoryczne, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, pismem z dnia 4 kwietnia 2013 r., znak: WOOS.4210.78.2011.PS.13 wezwał Wnioskodawcę do ich uzupełnienia (m.in. w zakresie analizy akustycznej, a także części ornitologicznej oraz chiropterologicznej Raportu).

Dnia 31 maja 2013 r. przedłożono uzupełnienie Raportu w postaci Aneksu nr 1 – w zakresie „technicznym” oraz Aneksu nr 2 – w zakresie „przyrodniczym”, jednakże nadal nie uwzględniono wszystkich wymaganych informacji, w tym m.in. w zakresie: analizy akustycznej oraz analizy migotania cienia, a także oceny wpływu na nietoperze. Tym samym, pismem z dnia 23 lipca 2013 r., znak: WOOS.4210.78.2011.PS.15 ponownie wezwano Wnioskodawcę, do złożenia wyjaśnień.

Uzupełnienie nr 2 przedłożono dnia 10 października 2013 r. Złożone opracowanie nie spełniało jednak wymogów dotyczących skumulowanego oddziaływania inwestycji na klimat akustyczny. Ponadto, z uwagi na wątpliwości dotyczące zastosowanej metodyki badawczej oraz uzyskanych wyników badań z zakresu chiropterofauny, a także sposobu analizy danych, a zatem braku możliwości dokonania weryfikacji oceny wpływu przedmiotowego przedsięwzięcia na nietoperze, tut. organ zlecił wykonanie ekspertyzy chiropterologicznej, opracowanej przez niezależnego specjalistę – chiropterologa, która miała pomóc określić prawidłowość zastosowanych metod badawczych oraz analizy danych, a także umożliwić dokonanie prawidłowej oceny wpływu przedsięwzięcia na nietoperze. Do wykonania ww. ekspertyzy został wyłoniony wykonawca – Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” z siedzibą w Poznaniu (osoba do kontaktu: Pan Andrzej Kepel). Termin wykonania opracowania został określony na 15 listopada 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 13 listopada 2013 r. (znak: WOOS.4210.78.2011.PS.20) poinformował Wnioskodawcę o zleconej ekspertyzie oraz ewentualnej konieczności uzupełnienia dodatkowych informacji do treści raportu lub dokonania dodatkowych analiz otrzymanego materiału, jak również uzupełnienia danych terenowych. Ostatecznie, z przyczyn niezależnych od tut. organu, dokument przekazany został dnia 27 listopada 2013 r.

Dnia 26 listopada 2013 r. do tut. organu, drogą elektroniczną wpłynęło pismo Pani Kamili Kuryś z prośbą o udzielenie informacji na temat dokładnej lokalizacji farmy wiatrowej wraz z odległościami od budynków. Odpowiadając na powyższą korespondencję poinformowano, iż w celu uzyskania wspomnianych danych konieczne jest złożenie wniosku o udostępnienie informacji o środowisku lub wykazanie statusu strony w przedmiotowym postępowaniu.

Tego samego dnia wpłynęło pismo Wnioskodawcy dotyczące wątpliwości co do trybu w jakim zlecona została ekspertyza, jak również celu jej sporządzenia oraz wybranego wykonawcy. W piśmie poinformowano także tut. organ o zleceniu dodatkowego –

uzupełniającego monitoringu chiropterologicznego, wnosząc tym samym o zawieszenie niniejszego postępowania (do czasu przedłożenia danych z tego monitoringu) oraz o spotkanie z przedstawicielami Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, celem wyjaśnienia zaistniałych wątpliwości.

W odpowiedzi na ww. korespondencję tut. organ pismem z dnia 3 grudnia 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.23) odniósł się do kwestii poruszonych przez Wnioskodawcę, przekazując jednocześnie kopię wykonanej ekspertyzy. Pismem z dnia 6 grudnia 2013 r. (data wpływu: 11 grudnia 2013 r.) Wnioskodawca wycofał swój wniosek o zawieszenie postępowania.

Z uwagi na duże nagromadzenie inwestycji polegających na budowie elektrowni wiatrowych, planowanych na terenie gmin: Gaworzyce i Żukowice, a co za tym idzie ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie, wynikające ze skumulowanego oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zaprosił zainteresowanych Inwestorów (Energetyka Sp. z o.o. oraz Park Wiatrowy Gaworzyce Sp. z o.o.) oraz ich przedstawicieli (Domrel BUI Sp. z o.o.), na spotkanie robocze w siedzibie tut. organu w terminie 12 grudnia 2013 r., którego celem było omówienie możliwości przygotowania wspólnego wariantu uwzględniającego dane inwestycje przy jednoczesnym zachowaniu standardów środowiskowych.

W efekcie ustalono zakres, w jakim poszczególne projekty muszą zostać dostosowane, zaś konieczność opracowania odpowiednich analiz w związku z wprowadzanymi zmianami oraz brakami, jakie wykazała ekspertyza chiropterologiczna, spowodowała potrzebę wezwania Wnioskodawcy do uzupełnienia dokumentacji, co uczyniono w piśmie z dnia 21 stycznia 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.24).

Wymagane opracowanie przedłożono dnia 12 maja 2014 r. Analiza danych wykazała m.in., iż niezbędne będzie wykonanie czytelniejszej mapy skumulowanego oddziaływania akustycznego oraz odsunięcie trzech elektrowni (G4, G5, G16) od szpalerów drzew - jako miejsc wykorzystywanych najczęściej przez nietoperze - na zalecaną odległość. Powyższe zawarto w piśmie tut. organu z dnia 8 lipca 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.28).

W odpowiedzi, do tut. organu wpłynęło opracowanie (3 września 2014 r.), w którym Wnioskodawca stwierdził, iż zasugerowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu działania minimalizujące wpływ inwestycji na nietoperze, polegające na odsunięciu poszczególnych turbin, są bezpodstawne.

W związku z tym tut. organ, z uwagi na brak wiarygodnych danych o intensywności wykorzystania przydrożnych alei drzew przez nietoperze, wezwał Wnioskodawcę m.in. do uzupełnienia dokumentacji o odpowiednie wyniki badań i przedstawienie stosownych działań minimalizujących – pismo z dnia 17 października 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.31).

Dnia 16 października 2014 r. do tut. organu wpłynęło drogą elektroniczną pismo Państwa Kamili i Artura Kurysiów, wyrażające sprzeciw wobec realizacji przedmiotowej

farmy wiatrowej, ze względu na lokalizację najbliższej z turbin w odległości niecałego 1 km od ich domu. Odpowiadając na ww. korespondencję Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 20 października 2014 r. (znak: WOOS.4210.78.2011.PS.32) poinformował wspomniane osoby o aktualnym etapie prowadzonego postępowania oraz możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym, a także składania uwag i wniosków podczas procedury udziału społeczeństwa, której termin miał zostać wyznaczony po skompletowaniu całej dokumentacji w sprawie.

W związku z brakiem możliwości modyfikacji położenia turbin, dnia 8 grudnia 2014 r. Wnioskodawca przedłożył propozycję działań minimalizujących polegających na czasowych wyłączeniach poszczególnych elektrowni. W piśmie poinformowano ponadto, iż z uwagi na wydaną przez Starostę Polkowickiego decyzję o zatwierdzeniu projektu scalania gruntów obrębu Koźlice, gmina Gaworzyce, nastąpiły zmiany numerów ewidencyjnych części działek inwestycyjnych.

Wypełniając dyspozycję ustawową zawartą w art. 77 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 78 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, pismem z dnia 7 stycznia 2015 r. (znak: WOOS.4210.78.2011.PS.34), tut. organ wystąpił do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Polkowicach o wyrażenie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji.

Dnia 20 stycznia 2015 r., do tut. organu wpłynęło pismo ww. organu inspekcji sanitarnej (znak: ZNS-753/1/15), z którego wynikało, iż Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Polkowicach wniósł o podjęcie przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu czynności należących do zakresu działania PPIS w Polkowicach, z uwagi na „szczególną wagę i zawilość przedmiotowej sprawy”. Dnia 26 stycznia 2015 r. Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu zawiadomił tut. organ (pismo znak: ZNS.9011.3.54.2015.JŁ) o podjęciu czynności w omawianej sprawie.

W opinii wyrażonej pismem znak: ZNS.9011.3.54.2015.JŁ z dnia 27 stycznia 2015 r. (data wpływu: 2 lutego 2015 r.) ww. organ inspekcji sanitarnej negatywnie zaopiniował środowiskowe uwarunkowania realizacji analizowanej inwestycji, motywując swoje stanowisko nie zachowaniem odległości proponowanych w „Aktualizacji Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim 2011” (Uchwała Nr 2082/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 kwietnia 2012 r.), tj.:

- min. 1000 m od zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej;
- min. 1200 m od szpitali, domów opieki społecznej, budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;

Należy zwrócić uwagę na fakt, że ww. Aktualizacja Studium jest, cyt.: „(...) narzędziem wspomagającym przy podejmowaniu decyzji lokalizacyjnych, a jego zapisy mają

jedynie charakter nieobligatoryjnych wytycznych. Dokument jest adresowany przede wszystkim do samorządów lokalnych odpowiedzialnych za kreowanie polityki przestrzennej na swoim terenie (...)". Sporządzony Raport o oddziaływaniu na środowisko zawiera pełną analizę wpływu przedsięwzięcia na obszary chronione przed hałasem, w tym na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz domy opieki społecznej, szpitale i budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, a także ocenę skumulowanego oddziaływania przedmiotowej farmy wiatrowej z innymi projektami z zakresu energetyki wiatrowej. Biorąc pod uwagę powyższe, tutejszy organ nie przychylił się do stanowiska organu inspekcji sanitarnej, tym samym nie uwzględnił w swojej decyzji wymagań wynikających z zapisów ww. Uchwały Zarządu Województwa Dolnośląskiego.

Ponadto zgodnie z art. 79 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* tut. organ wszczął procedurę udziału społeczeństwa przed wydaniem ww. decyzji. W obwieszczeniu z dnia 3 lutego 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.37) poinformowano strony i społeczeństwo o wystąpieniu do właściwego organu inspekcji sanitarnej oraz o możliwości zapoznania się z Raportem o oddziaływaniu na środowisko i całą dokumentacją sprawy, a także wskazano sposób i miejsce składania uwag i wniosków w terminie 21 dni: od dnia 18 lutego 2015 r. do dnia 10 marca 2015 r. Obwieszczenie zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej RDOŚ (www.wroclaw.rdos.gov.pl) oraz na tablicach ogłoszeń w siedzibach: Urzędu Gminy w Gaworzycach, Urzędu Gminy w Żukowicach oraz Urzędu Gminy w Radwanicach. Ponadto, w celu skutecznego poinformowania społeczeństwa o powyższej procedurze, tut. organ zlecił zamieszczenie treści obwieszczenia z dnia 3 lutego 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.37) w prasie o zasięgu wojewódzkim. Ogłoszenie ukazało się w „Gazecie Wyborczej” dnia 11 lutego 2015 r.

Dnia 18 lutego 2015 r. drogą elektroniczną wpłynęło do tut. organu pismo Pani Kamili Kuryś wyrażające sprzeciw wobec planowanej elektrowni wiatrowej, ze względu na możliwość utraty wartości nieruchomości. W korespondencji z dnia 4 marca 2015 r. Pani Kamila Kuryś zasugerowała zatajanie przez władze gminy informacji na temat projektowanej elektrowni wiatrowej oraz zarzuciła brak przeprowadzenia referendum z mieszkańcami gminy. Dnia 6 marca 2015 r. do tut. organu wpłynął (drogą elektroniczną) protest mieszkańców odnośnie budowy analizowanej farmy wiatrowej, motywowany pogorszeniem walorów przyrodniczo – krajobrazowych oraz zbyt bliską lokalizacją turbin od zabudowań mieszkaniowych, co wg protestujących będzie miało bezpośredni wpływ na ponadnormatywne uciążliwości akustyczne (a tym samym pogorszenie zdrowia i jakości życia) oraz obniżenie wartości nieruchomości. W piśmie poruszono ponadto zagadnienia dotyczące m.in. niekorzystnego efektu migotania cienia, wzrostu śmiertelności ptaków (w tym niszczenie ich naturalnych żerowisk), nieszczęśliwych wypadków związanych z awariami elektrowni. Pod protestem zebrano podpisy ponad 200 osób. Dnia 10 marca

2015 r. Pani Kamila Kuryś przesłała maila, w którym ponownie odniosła się do zbyt bliskiej lokalizacji turbin od zabudowań mieszkalnych i szkoły w Gaworzycach. Tego samego dnia Pan Krzysztof Stępień wniósł uwagi do niniejszego postępowania w zakresie metodyki analizy akustycznej sporządzonej na potrzeby Raportu o oddziaływaniu na środowisko, sugerując konieczności zastosowania współczynnika szorstkości gruntu na poziomie $G=0$. Jednocześnie w swoim piśmie ww. osoba wniosła o zachowanie minimalnej odległości elektrowni od terenów zabudowanych, min. 2 km. W mailu z dnia 10 marca 2015 r. Pani Kamila Kuryś ponownie nawiązując do negatywnego wpływu przedmiotowego przedsięwzięcia na klimat akustyczny oraz krajobraz sprzeciwiła się „lokalizacji elektrowni wiatrowej w odległości od szkoły mniej niż 3 km.”

Odnosząc się do powyższych uwag złożonych w toku procedury udziału społeczeństwa stwierdzić należy, iż większość obaw lokalnej społeczności dotyczy lokalizacji turbin w zbyt bliskiej odległości od zabudowy mieszkaniowej oraz budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, a co za tym idzie ewentualnych (ponadnormatywnych) uciążliwości akustycznych, co miałyby bezpośrednie przełożenie na zdrowie mieszkańców. Zarzuty stawiane w poszczególnych pismach nawiązywały także do obniżenia walorów krajobrazowych obszaru objętego niniejszą inwestycją, w związku z budową farmy oraz niebezpieczeństwa wynikającego z potencjalnych sytuacji awaryjnych. Zebrana dokumentacja w sprawie, w tym kilkakrotnie uzupełniana analiza akustyczna - sporządzona zgodnie z obowiązującą metodyką, w oparciu o współczynnik tłumienia $G=0,5$, który dla przedmiotowej inwestycji wydaje się być najwłaściwszy - wykazała, iż standardy akustyczne obowiązujące na terenach sąsiadujących z elektrownią będą zachowane. Podobnie sytuacja ma się z efektem migotania cienia. Z opracowania sporządzonego na potrzeby Raportu wynika, iż zjawisko to nie powinno negatywnie wpływać na okolicznych mieszkańców. Zaznaczyć należy, że zagadnienie to nie jest uregulowane żadnymi przepisami. Jeśli chodzi o ewentualne sytuacje awaryjne - turbiny winny posiadać system sterowania i monitoringu, umożliwiający kontrolę wszystkich niezbędnych parametrów oraz automatyczne wyłączanie elektrowni w przypadku pracy w warunkach mogących stwarzać zagrożenie dla środowiska (np. przekroczenie dopuszczalnej prędkości obrotowej lub dopuszczalnych drgań wywołanych oblodzeniem). Wątpliwości nie ulega fakt, iż projektowane przedsięwzięcie nie pozostanie bez wpływu na okoliczny krajobraz. Wysokie konstrukcje turbin będą widoczne z kilku kilometrów, jednakże odbiór tego typu inwestycji ma charakter subiektywny. Zastosowanie urządzeń o jednakowej wysokości oraz odpowiedniej kolorystyce powinno wpłynąć na ograniczenie potencjalnego negatywnego wpływu farmy na krajobraz. Odnosząc się natomiast do sugerowanych minimalnych odległości elektrowni od zabudowy, stwierdzić należy jednoznacznie, iż polskie prawo nie reguluje tego zagadnienia, a minimalna odległość wyznaczana jest zasięgiem oddziaływania akustycznego. Ponadto, w analizowanym przypadku, obowiązujący miejscowy plan

zagospodarowania przestrzennego jasno wskazuje miejsca lokalizacji turbozespołów. Projektowane zamierzenie jest zgodne z ww. aktem prawa miejscowego.

Obwieszczeniem z dnia 31 marca 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.39), poinformowano strony postępowania o uzyskaniu stanowiska wyrażonego przez właściwy organ inspekcji sanitarnej oraz o przysługującym prawie zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym i składania wyjaśnień i uwag dotyczących rozpatrywanej sprawy przed wydaniem decyzji administracyjnej, wypełniając dyspozycję art. 10 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego*.

Dnia 21 kwietnia 2015 r. do tut. organu wpłynął wniosek Stowarzyszenia Nasza Gmina Gaworzyce o dopuszczenie do udziału w niniejszym postępowaniu na prawach strony. Z uwagi na braki formalne w przedłożonej dokumentacji (m.in. brak podpisów wszystkich członków Stowarzyszenia lub pełnomocnictwa dla przedstawiciela, konieczność wskazania interesu społecznego), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 24 kwietnia 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.40), na podstawie art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* wezwał do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia ww. braków w terminie 7 dni od dnia doręczenia. Dnia 27 kwietnia 2015 r. drogą elektroniczną wpłynęły uwagi Stowarzyszenia do niniejszego postępowania, dotyczące m.in. oddziaływania akustycznego przedsięwzięcia, minimalnych odległości elektrowni od zabudowy, efektu migotania cienia, oddziaływania skumulowanego. Natomiast 28 kwietnia 2015 r. uwagi o tej samej treści złożyła Pani Kamila Kuryś. W celu ustalenia czy wskazana osoba jest stroną prowadzonego postępowania, tut. organ pismem z dnia 4 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.41), poprosił o wykazanie prawa własności do nieruchomości będącej pod wpływem oddziaływania projektowanego zamierzenia. W odpowiedzi, 7 maja 2015 r. drogą elektroniczną (oryginały wpłynęły 13 maja 2015 r.) Pani Kamila Kuryś przedstawiła niezbędne dokumenty umożliwiające uznanie jej za stronę przedmiotowego postępowania, z uwagi na prawo własności w stosunku do działki nr 3/1 (po scaleniu 432) w obrębie Koźlice, zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie drogi dojazdowej do jednej z turbin. Dnia 6 maja 2015 r. Stowarzyszenie Nasza Gmina Gaworzyce przedłożyło niezbędne dokumenty, z zachowaniem wymaganego terminu. Nie określono jednak, na czym będzie polegał interes społeczny w tym konkretnym przypadku, nie wykazano także, że Stowarzyszenie taki interes społeczny w danej sprawie posiada, zatem nie została spełniona przesłanka art. 31 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*, warunkująca dopuszczenie organizacji społecznej do udziału w postępowaniu. Z przedłożonych materiałów wynikało natomiast, że celem Stowarzyszenia jest m.in. ochrona środowiska oraz działanie w porozumieniu ze

społecznością lokalną na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu, co kwalifikowało Stowarzyszenie jako organizację ekologiczną, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W art. 44 ust. 1 ww. ustawy wskazano, iż „organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, uczestniczą w nim na prawach strony, jeżeli prowadzą działalność statutową w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody, przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia tego postępowania”. Przedmiotowa procedura została wszczęta w listopadzie 2011 r., zaś zgodnie z treścią uchwały I/2015 Stowarzyszenie założono dnia 8 kwietnia 2015 r. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w postanowieniu z dnia 12 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.42) nie przychylił się do żądania Wnioskodawcy o czym poinformował w obwieszczeniu z dnia 13 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.43). Pismem z dnia 14 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.44) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, odniósł się do uwag złożonych przez Panią Kamilę Kuryś w dniu 28 kwietnia 2015 r., szczegółowo wyjaśniając poszczególne zagadnienia poruszone w ww. korespondencji.

Stowarzyszenie Nasza Gmina Gaworzyce złożyło zażalenie na postanowienie tut. organu (data wpływu: 25 maja 2015 r.), argumentując swój wniosek faktem, iż „zakres jego działalności jest znacznie szerszy, a ochrona środowiska stanowi de facto cel podrzędny”, co nie kwalifikuje Stowarzyszenia jako organizacji ekologicznej. Biorąc pod uwagę powyższe Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, pismem z dnia 28 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.46) przesłał zażalenie Stowarzyszenia Nasza Gmina Gaworzyce do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, o czym poinformował strony postępowania w obwieszczeniu z dnia 8 lipca 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.49).

Dnia 29 czerwca 2015 r. do tut. organu wpłynęło pismo Wójta Gminy Gaworzyce przekazujące zgodnie z właściwością protest Stowarzyszenia Zwykłego Nasza Gmina Gaworzyce, z prośbą o ustosunkowanie się do zawartych w nim uwag (dotyczących m.in. odległości turbin od zabudowy), co Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu uczynił przy piśmie z dnia 7 lipca 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.48).

Dnia 2 lipca 2015 r. - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu otrzymał korespondencję od Pani Ewy Drozd będącej Posłem na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w której Pani Poseł poinformowała, iż zgłosili się do niej mieszkańcy gminy Gaworzyce z prośbą o interwencję w omawianej sprawie. Pani Poseł powołując się na

zachowanie minimalnych odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań, zwróciła się o wnikliwe przeanalizowanie dokumentacji dotyczącej ww. przedsięwzięcia i wydanie odpowiedniej decyzji tak, by w przyszłości mieszkańcy nie byli narażeni na negatywne skutki działania turbin. W odpowiedzi, tut. organ pismem z dnia 6 lipca 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.47), poinformował Panią Poseł o obecnym etapie postępowania, obowiązywaniu na przedmiotowym terenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego regulującego odległości elektrowni wiatrowych od poszczególnych typów zabudowy oraz zgodności analizowanego przedsięwzięcia z prawem miejscowym, a także o wykonanej analizie akustycznej obrazującej przewidywany wpływ inwestycji na tereny chronione akustycznie.

Dnia 3 lipca 2015 r. Stowarzyszenie Zwyczajnie Nasza Gmina Gaworzyce, przekazało do tut. organu pismo Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych odnoszące się do planowanej inwestycji i stanowiące odpowiedź na wniosek ww. Stowarzyszenia o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

W dniach 6 oraz 10 lipca 2015 r. tut. organ otrzymał do wiadomości kopię skarg Stowarzyszenia Zwyczajnie Nasza Gmina Gaworzyce na działalność Rady Gminy Gaworzyce oraz Wójta Gminy Gaworzyce.

Dnia 10 lipca 2015 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu otrzymał postanowienie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 6 lipca 2015 r. (znak: DOOŚ-OAII.4210.10.2015.ew.1) utrzymujące w mocy postanowienie tut. organu z dnia 12 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.42) o odmowie dopuszczenia Stowarzyszenia Zwyczajnie Nasza Gmina Gaworzyce do udziału na prawach strony w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niniejszego przedsięwzięcia. O powyższym poinformowano strony w obwieszczeniu Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 7 lipca 2015 r. (znak: DOOŚ-OAII.4210.10.2015.ew.2).

Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy oraz potrzebę dokładnej analizy sukcesywnie uzyskiwanych dowodów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu ustalał kolejno nowe terminy rozpatrzenia przedmiotowej sprawy, o czym na bieżąco informował w swoich pismach inwestora oraz strony niniejszego postępowania.

Kolejne terminy załatwienia sprawy zostały wyznaczone pismami:

- z dnia 2 kwietnia 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.12): do dnia 3.06.2013 r.;
- z dnia 3 czerwca 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.14): do dnia 2.08.2013 r.
- z dnia 24 lipca 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.16): do dnia 23.09.2013 r.
- z dnia 23 września 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.17): do dnia 22.11.2013 r.

- z dnia 22 listopada 2013 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.21): do dnia 21.01.2014 r.
- z dnia 21 stycznia 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.25): do dnia 24.03. 2014 r.
- z dnia 24 marca 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.26): do dnia 23.05.2014 r.
- z dnia 23 maja 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.27): do dnia 22 .07.2014 r.
- z dnia 22 lipca 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.29): do dnia 22.09.2014 r.
- z dnia 23 września 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.30): do dnia 21.11.2014 r.
- z dnia 21 listopada 2014 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.33): do dnia 20.01.2015 r.
- z dnia 20 stycznia 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.36): do dnia 23.03.2015 r.
- z dnia 23 marca 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.38): do dnia 22.05.2015 r.

Ostateczny termin załatwienia sprawy został wyznaczony pismem z dnia 25 maja 2015 r. (znak: WOOŚ.4210.78.2011.PS.45) – do dnia 24 lipca 2015 r.

W trakcie postępowania zmierzającego do wydania wnioskowanej decyzji, tut. organ przeanalizował całość zgromadzonej dokumentacji w sprawie, w tym Raport o oddziaływaniu na środowisko projektowanego przedsięwzięcia, sporządzony przez firmę Domrel Biuro Usług Inwestycyjnych Sp. z o.o. – Szczecin/Poznań, luty 2013 r. (wraz z kolejnymi uzupełnieniami) i ustalił następujący stan faktyczny.

Pierwotnie w ramach prowadzonych prac koncepcyjnych rozważano realizację farmy wiatrowej w oparciu o 22 turbiny (pojedyncza elektrownia o mocy do 3 MW) – wariant 1. Po przeprowadzeniu analizy wpływu przedsięwzięcia na środowisko zrezygnowano z tej koncepcji na rzecz wariantu 2, polegającego na budowie 17 elektrowni o mocy do 3 MW każda, dla którego złożono wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dalsza, szczegółowa ocena wskazanego wariantu, głównie pod kątem akustycznym, doprowadziła do rezygnacji z kolejnych czterech turbin. W ten sposób powstał wariant 3, proponowany przez Wnioskodawcę do realizacji i jednocześnie najbardziej korzystny dla środowiska.

W związku z powyższym do realizacji wybrano wariant 3, zgodnie z którym przedsięwzięcie nie powinno powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i krajobraz, a standardy akustyczne winny zostać dotrzymane.

Ostatecznie przedmiotowe przedsięwzięcie będzie polegało na budowie 13 elektrowni wiatrowych o mocy do 3 MW każda wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Turbiny wraz z placami manewrowymi zlokalizowane będą na działkach o następujących numerach ewidencyjnych:

Nr EW	Obręb	Nr działki	Oznaczenie w mpzp
G01	Grabik	121	EW1
G02	Kłobuczyn	3/1	EW2
G03	Kłobuczyn	17	EW3
G04	Gaworzyce	467	EW4

G05	Gaworzyce	492	EW5
G07	Gaworzyce	507	EW7
G08	Gaworzyce	501	EW8
G11	Koźlice	446	EW11
G12	Koźlice	439	EW12
G13	Kłobuczyn	468/4	EW13
G14	Koźlice	12	EW14
G15	Koźlice	453	EW15
G16	Koźlice	33	EW16

Pojedyncza elektrownia składać się będzie z czterech głównych modułów: fundamentu, wieży, gondoli oraz wirnika. Na żelbetowym fundamencie (średnica ok. 20 m) osadzona zostanie wieża o wysokości minimalnej 122,5 m. Na wieży zamocowana będzie obrotowa gondola wraz z generatorem oraz wirnikiem, zbudowanym z trzech śmigieł o średnicy do 113 m (dopuszczalna maksymalna wysokość całkowita turbiny określona prawem miejscowym to 210 m). Transformator nn/SN, w zależności od modelu turbiny zlokalizowany będzie w gondoli siłowni, wewnątrz jej wieży, bądź w przyległej stacji kontenerowej. Przy każdej wieży zlokalizowany będzie plac serwisowy, do którego prowadzić będzie droga dojazdowa o szerokości min. 4 m. W fazie realizacji przedsięwzięcia, tymczasowo funkcjonować będą także utwardzone place składowe o powierzchniach ok. 0,35 ha, które zlokalizowane będą między zjazdem z drogi publicznej, a skrajnymi elektrowniami i służyć będą magazynowaniu części elementów turbiny przed ich montażem. Place te zdemontowane zostaną po zakończeniu etapu budowy farmy. Zaplecze budowy o powierzchni ok. 0,3 ha będzie umiejscowione, nie dalej niż 2 km od przedmiotowej inwestycji, w pobliżu zabudowań okolicznych wsi. W ramach inwestycji planuje się również modernizację istniejących dróg, w celu dostosowania ich parametrów technicznych do utrzymania transportów ponadgabarytowych. Szacuje się, iż na etapie eksploatacji, powierzchnia terenu zajętego przez jedną elektrownię wiatrową wraz z placem serwisowym wyniesie do 2500 m². Projektowana farma będzie wytwarzać energię elektryczną poprzez wykorzystanie energii kinetycznej wiatru. Praca elektrowni inicjowana będzie przy prędkości wiatru ok. 3 m/s, natomiast prędkość wiatru powyżej 25 m/s uruchomi mechanizm zabezpieczający, który wyłączy elektrownię. Przewiduje się, iż energia elektryczna wyprowadzana będzie z elektrowni podziemnymi liniami kablowymi średniego napięcia (o długości łącznej do 25 km) do projektowanej wewnętrznej stacji transformatorowej o napięciu wtórnym 110 kV, zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Korytów (GPO o powierzchni do 0,48 ha w obrębie Grabik - działki nr 193/1, 193/2, 193/3), a następnie kablową linią energetyczną 110 kV (o długości do 6,5 km) do istniejącej stacji

elektroenergetycznej 220/110 kV „Żukowice”, położonej w sąsiedztwie miejscowości Kamiona. Trasa kabla przebiegać będzie głównie w pasach dróg oraz gruntach ornych.

W bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowego przedsięwzięcia znajdują się użytki rolne. Jak wynika z załączonej dokumentacji najbliższe tereny chronione akustycznie – obszary przeznaczone pod zabudowę jednorodzinną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kłobuczyn – znajdują się w odległości ponad 500 m od najbardziej wysuniętej w jej kierunku elektrowni (G13 – działka nr 468/4 obr. Kłobuczyn).

Na etapie realizacji przedsięwzięcia, wpływ na środowisko związany będzie z prowadzeniem prac budowlanych, montażowych, doprowadzeniem niezbędnej infrastruktury technicznej oraz uporządkowaniem terenu po zakończeniu tych prac. Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska będzie krótkotrwałe i ograniczone głównie do bezpośredniego otoczenia placu budowy – początkowo w miejscu realizacji dróg dojazdowych, następnie na obszarze lokalizacji poszczególnych elektrowni wraz z placami montażowymi. Przewiduje się, że faza budowy przedsięwzięcia trwać będzie ok. jednego roku. Zanieczyszczenie powietrza związane będzie głównie z eksploatacją maszyn roboczych jak również pyleniem z terenu budowy. Wykorzystywany w trakcie prac sprzęt budowlany i środki transportu będą również źródłem znacznej uciążliwości akustycznej. W celu ograniczenia tego oddziaływania, prace budowlane należy prowadzić w porze dziennej (szczególnie w pobliżu zabudowy mieszkaniowej). Istnieje również możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego przez substancje ropopochodne z potencjalnych wycieków z silników spalinowych maszyn. Miejsca ich postoju winny więc być zabezpieczone warstwą nieprzepuszczalną, a zaplecze budowy zaopatrzone w środki do neutralizacji ewentualnych wycieków. W trakcie budowy elektrowni oraz infrastruktury towarzyszącej dojdzie do przekształcenia terenu, lecz wcześniejsze zdjęcie warstwy próchniczej gleby i jej wykorzystanie do prac wykończeniowych winno zminimalizować oddziaływania z tym związane. Ponadto, w trakcie realizacji inwestycji będą powstawały odpady pochodzące z prac ziemnych, budowlanych i instalacyjnych (m.in. odpady betonu oraz gruz betonowy, tworzywa sztuczne, żelazo i stal, materiały izolacyjne, gleba i ziemia z wykopów itp.). Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, przedsiębiorca powinien zapobiegać powstawaniu odpadów, a w przypadku ich wytworzenia zobowiązany jest do postępowania z nimi w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami, wymaganiami ochrony środowiska oraz planami gospodarki odpadami. I tak, odpady powstające w wyniku realizacji inwestycji będą selektywnie zbierane i magazynowane w szczelnych pojemnikach i kontenerach ustawionych w wyznaczonych miejscach o utwardzonej nawierzchni na terenie placu budowy - zabezpieczonych przed możliwością przenikania zanieczyszczeń do środowiska. Ponadto, odpady o charakterze obojętnym dla środowiska, w miarę możliwości, poddane będą odzyskowi na miejscu, poprzez wykorzystanie ich jako podkład pod drogi dojazdowe i place montażowe. Wszystkie prace budowlane na etapie realizacji inwestycji

będą prowadzone w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni.

Biorąc pod uwagę powyższe, w celu ochrony środowiska na etapie prac realizacyjnych, nałożono warunki określone w pkt I.1.-I.9. sentencji.

Eksplotacja inwestycji, z uwagi na jej charakter, nie wiąże się z emisją substancji do powietrza. Wręcz przeciwnie - w skali globalnej będzie mieć wpływ na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych ze spalania paliw kopalnych przy produkcji energii. Funkcjonowanie przedsięwzięcia wiązać się będzie jednak ze znaczną emisją hałasu oraz możliwą emisją wibracji do środowiska, której źródłem będą planowane elektrownie wiatrowe. Obliczenia akustyczne wykonane zostały zgodnie z normą PN-ISO 9613-2 *Akustyka – Tłumienie dźwięku podczas propagacji w przestrzeni otwartej. Ogólna metoda obliczania*, dla maksymalnych poziomów mocy akustycznej turbin, przy minimalnej wysokości zawieszenia źródła hałasu oraz współczynnika tłumienności gruntu $G=0,5$, który w przypadku niniejszej inwestycji (w opinii tut. organu) należy uznać za optymalny. Jak wynika ze zgromadzonej dokumentacji, kwalifikacji akustycznej terenów będących w zasięgu potencjalnego oddziaływania inwestycji dokonano na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zgodnie z ich charakterem użytkowym. W ten sposób określono, iż w otoczeniu planowanego przedsięwzięcia występują m.in. tereny istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej. Przeprowadzona analiza w zakresie propagacji hałasu – z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania z farmami wiatrowymi planowanymi w sąsiedztwie, w tym przede wszystkim z Zespołem Elektrowni Wiatrowych Żukowice oraz projektem firmy Energetyka Sp. z o.o.: Farma Wiatrowa Radwanice - wykazała, że po realizacji inwestycji mogą wystąpić przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu dla pory nocnej (40 dB), na terenach podlegających ochronie akustycznej. W związku z powyższym, w celu dotrzymania standardów środowiskowych obowiązujących w ww. zakresie, poszczególne turbiny, w porach nocnych wskazanych okresów roku, winny pracować z obniżoną mocą akustyczną - zgodnie z dyspozycjami określonymi w warunku II.4. sentencji niniejszej decyzji.

Najwyższa prognozowana wartość hałasu skumulowanego (w wariantcie realizacyjnym) w porze nocy, przy zastosowaniu redukcji mocy akustycznych turbin, w sposób określony w punkcie II.4. sentencji, wynosi 40 dB i dotyczy terenów chronionych akustycznie w miejscowości Kłobuczyn i Gaworzyce (wartość dopuszczalna 40 dB). W porze dnia, przy wszystkich turbinach pracujących z maksymalną mocą akustyczną nie przewiduje się możliwości przekraczania wartości dopuszczalnych hałasu (wartość dopuszczalna 50 dB). Warto również zaznaczyć, iż w obliczeniach akustycznych, dla części terenów przeznaczonych w prawie miejscowym na „zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodziną” (Gaworzyce, Kłobuczyn), dopuszczalny poziom hałasu w porze nocnej przyjęto zgodnie z zasadą przezorności na poziomie 40 dB, czyli jak dla zabudowy jednorodzinnej.

Dla wyeliminowania możliwości ponadnormatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na klimat akustyczny, nałożono w sentencji warunki II.2.-4. i IV.1.-4. Dodać należy, iż obliczenia rozprzestrzeniania się hałasu sporządzono w oparciu o moce akustyczne, określone przez producenta dla fabrycznie nowych elektrowni. Ewentualne zastosowanie urządzeń używanych (częściowo wyeksploatowanych) mogłoby wpłynąć na zwiększenie zasięgu ich oddziaływania, a co za tym idzie spowodować przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych. Aby uniknąć ryzyka związanego z wykorzystaniem turbin używanych nałożono warunek w pkt IV.3. Ponadto, z uwagi na fakt, iż planowane turbiny wiatrowe są instalacjami o dużej mocy akustycznej, a ocena ich oddziaływania akustycznego jest oparta jedynie na symulacjach, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska uznał za zasadne zobowiązanie inwestora do wykonania analizy porealizacyjnej (pkt VI.1.), mającej na celu sprawdzenie rzeczywistego poziomu hałasu pochodzącego od pracujących elektrowni wiatrowych i odbieranego na terenie pobliskiej zabudowy mieszkaniowej oraz, w przypadku stwierdzenia przekroczeń, zaproponowanie rozwiązań ograniczających jego emisję.

Urządzenia (generatory, transformatory) zainstalowane w gondolach i wieżach poszczególnych elektrowni (lub przyległych stacjach transformatorowych), powodować będą emisję pola elektrycznego i magnetycznego w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Ze względu na wysokość zainstalowania generatora oraz ekranujące funkcje konstrukcji turbin (i ewentualnych budynków stacji), przewiduje się, iż oddziaływanie to w miejscach dostępnych dla ludności, będzie niższe od wartości dopuszczalnych, w związku z czym nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi. Również na trasie projektowanej linii kablowej, z uwagi na wykonanie sieci podziemnej, nie przewiduje się ponadnormatywnego oddziaływania pola elektromagnetycznego. Z przedłożonej dokumentacji wynika także, że projektowana stacja GPO nie będzie źródłem przekroczeń standardów wyznaczonych w ww. zakresie na obszarach znajdujących się poza ogrodzeniem obiektu. Dla ograniczenia jego emisji nałożono warunek określony w IV.4. sentencji.

Praca elektrowni powodować będzie również efekt migotania cienia. Uciążliwości te mogą wystąpić w przypadku, gdy nisko położone na niebie słońce świecić będzie zza turbiny, a cienie rzucane przez łopaty wirnika będą mocno wydłużone. Jednakże analiza zasięgu i intensywności zacienienia w ciągu roku na terenie przedmiotowej farmy wykazała, iż zjawisko to nie będzie stwarzać zagrożenia dla mieszkańców pobliskich miejscowości. Meteorologiczna prawdopodobna długość okresu zacienienia w ciągu roku - w punkcie najbardziej narażonym na oddziaływanie efektu migotania cienia położonym w miejscowości Gaworzyce - wyniosła niespełna 13 godzin. Zaznaczyć przy tym trzeba, iż obliczenia wykonane były dla wariantu uwzględniającego 13 turbin o maksymalnych parametrach (wieża o wysokości 160 m, wirnik o średnicy 113 m). Podkreślić należy również, iż prawodawstwo krajowe nie zawiera żadnych norm bądź wytycznych dotyczących efektu migotania cienia generowanego przez elektrownie wiatrowe. W celu określenia skali

oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia w tym zakresie, posłużyć się można wytycznymi niemieckimi, zgodnie z którymi wskaźnik wartości czasu trwania zacienienia nie powinien przekraczać 30 godzin w roku kalendarzowym i 30 minut w ciągu dnia. Dodatkowo, w celu zminimalizowania tego efektu oraz dla ograniczenia oddziaływania refleksów świetlnych w sentencji nałożono warunki IV.6.-7.

Na etapie eksploatacji elektrowni wiatrowej, w trakcie normalnej pracy instalacji, nie będzie ona wywierać istotnego wpływu na wody podziemne i powierzchniowe. Produkcja energii nie będzie wymagała poboru wody ani odprowadzania ścieków - wody opadowe odprowadzane będą powierzchniowo do gruntu. Możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo wodnego pojawi się jedynie w przypadku występowania sytuacji awaryjnych (np. wyciek płynów roboczych), jednak proponowane rozwiązania techniczne winny ograniczyć to ryzyko do minimum (pkt II.1. oraz IV.11. sentencji). Zamierzenie zlokalizowane jest na pograniczu zlewni jednolitych części wód Szprotawica (kod: PLRW600017164499) oraz Rzuchowska Struga (kod: PLRW60001715329). Pierwsza jednostka posiada status silnie zmienionej, zaś jej stan oceniono jako zły, nie jest ona jednak zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. W przypadku drugiej jednostki, o tym samym statusie (silnie zmieniona) i złym stanie, istnieje natomiast ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto inwestycja znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych o kodzie PLGW631070. Stan ilościowy jednostki oceniono jako słaby (w subczęści), zaś chemiczny jako dobry. W związku z powyższym jest ona zagrożona nieosiągnięciem tylko dobrego stanu ilościowego. Z uwagi na charakter przedsięwzięcia, w tym w szczególności brak znaczącego oddziaływania na biologiczny, hydromorfologiczny i fizykochemiczny stan jednolitych części wód, zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji, nie przewiduje się możliwości wpływu inwestycji na nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Funkcjonowanie przedsięwzięcia nie będzie wiązać się z wytwarzaniem odpadów. Jedynie podczas prac konserwacyjnych urządzeń technicznych powstać mogą odpady takie jak przetworzony olej (hydrauliczny, przekładniowy, transformatorowy), czy zużyte filtry lub wyeksploatowane elementy turbin m.in. łożyska, tarcze i klocki hamulcowe. Odpady zostaną zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ewentualne sytuacje awaryjne mogą wystąpić w szczególnie niesprzyjających warunkach atmosferycznych – podczas wyładowań atmosferycznych lub wichur może nastąpić uszkodzenie, a co za tym idzie oderwanie elementu elektrowni. Wskutek oblodzenia turbin może zaistnieć ryzyko rozprysku kawałków lodu (w momencie rozruchu) na terenach wokół elektrowni. Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie, turbiny zostaną wyposażone w system kontroli diagnostycznej, który będzie wyłączał instalacje m.in. w przypadku przekroczenia wartości dopuszczalnych drgań powodowanych np. oblodzeniem lub w sytuacji przekroczenia górnej granicy prędkości wiatru. Dodatkowo nałożono warunki określone w pkt. II.3. oraz IV.14.

Przedmiotowa inwestycja jest niewątpliwie źródłem konfliktów społecznych. W trakcie procedury udziału społeczeństwa, do tut. organu wpłynął protest mieszkańców okolicznych miejscowości wobec budowy przedmiotowych elektrowni wiatrowych, który motywowany był pogorszeniem walorów przyrodniczo – krajobrazowych oraz zbyt bliską lokalizacją turbin od zabudowań mieszkaniowych, co wg protestujących będzie miało bezpośredni wpływ na ponadnormatywne uciążliwości akustyczne (a tym samym pogorszenie zdrowia i jakości życia) oraz obniżenie wartości nieruchomości. W piśmie poruszono ponadto zagadnienia dotyczące m.in. niekorzystnego efektu migotania cienia, wzrostu śmiertelności ptaków (w tym niszczenie ich naturalnych żerowisk), nieszczęśliwych wypadków związanych z awariami elektrowni. Pod protestem zebrano podpisy ponad 200 osób. W trakcie udziału społeczeństwa Pan Krzysztof Stępień wniósł uwagi do niniejszego postępowania w zakresie metodyki analizy akustycznej sporządzonej na potrzeby Raportu o oddziaływaniu na środowisko, sugerując konieczności zastosowania współczynnika szorstkości gruntu na poziomie $G=0$. Jednocześnie w swoim piśmie ww. osoba wniosła o zachowanie minimalnej odległości elektrowni od terenów zabudowanych, min. 2 km. Swój sprzeciw wobec realizacji omawianej inwestycji wielokrotnie wyrażała w korespondencji do tut. organu również Pani Kamila Kuryś, będąca stroną niniejszego postępowania. Zarzuty formułowane najczęściej przez ww. osobę dotyczyły zbyt bliskiej lokalizacji turbin od zabudowań mieszkalnych i szkoły w Gaworzycach, obniżenia walorów krajobrazowych obszaru objętego projektowaniem czy spadku wartości nieruchomości po wybudowaniu farmy. Dodać należy, iż Pani Kamila Kuryś jest jednocześnie przewodniczącą Stowarzyszenia Zwykłego Nasza Gmina Gaworzyce, które także bardzo aktywnie sprzeciwia się budowie turbin wiatrowych w gminie Gaworzyce. Warto wspomnieć, iż Stowarzyszenie nie zostało dopuszczone do udziału w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony, a argumenty wysuwane przez jego członków pokrywają się w dużej mierze z zarzutami opisanymi powyżej. Dodatkowo wspomniane Stowarzyszenie wyraziło niezadowolenie z działalności organów gminnych w zakresie informowania o planowanym zamierzeniu, co ma odzwierciedlenie w skargach złożonych na Wójta Gminy Gaworzyce oraz Radę Gminy Gaworzyce.

Podsumowując uwagi składane na poszczególnych etapach postępowania, w tym głównie w trakcie procedury udziału społeczeństwa, stwierdzić należy, iż większość obaw lokalnej społeczności dotyczy lokalizowania turbin w zbyt bliskiej odległości od zabudowy mieszkaniowej, a co za tym idzie ewentualnych (ponadnormatywnych) uciążliwości akustycznych, co miałyby bezpośrednie przełożenie na zdrowie mieszkańców. Zarzuty stawiane w poszczególnych pismach nawiązywały także do obniżenia walorów krajobrazowych obszaru objętego niniejszą inwestycją, w związku z budową farmy oraz niebezpieczeństwa wynikającego z potencjalnych sytuacji awaryjnych. Zebrana dokumentacja w sprawie, w tym kilkakrotnie uzupełniana analiza akustyczna - sporządzona zgodnie z obowiązującą metodyką, w oparciu o współczynnik tłumienia $G=0,5$, który dla przedmiotowej inwestycji wydaje się być najwłaściwszy – wykazała, iż dzięki

wprowadzonym działaniom minimalizującym, polegającym na redukcji mocy akustycznych poszczególnych turbin w porze nocnej, standardy akustyczne obowiązujące na terenach sąsiadujących z elektrownią będą zachowane, nawet przy uwzględnieniu jej skumulowanego oddziaływania z pobliskimi projektami wiatrowymi. Podobnie sytuacja ma się z efektem migotania cienia. Z opracowania sporządzonego na potrzeby Raportu wynika, iż zjawisko to nie powinno negatywnie wpływać na okolicznych mieszkańców. Zaznaczyć należy, że zagadnienie to nie jest uregulowane krajowymi przepisami. Jeśli chodzi o ewentualne sytuacje awaryjne - turbiny winny posiadać system sterowania i monitoringu, umożliwiający kontrolę wszystkich niezbędnych parametrów oraz automatyczne wyłączenie elektrowni w przypadku pracy w warunkach mogących stwarzać zagrożenie dla środowiska (np. przekroczenie dopuszczalnej prędkości obrotowej lub dopuszczalnych drgań wywołanych oblodzeniem). Wątpliwości nie ulega fakt, iż projektowane przedsięwzięcie nie pozostanie bez wpływu na okoliczny krajobraz. Wysokie konstrukcje turbin będą widoczne z kilku kilometrów (wizualizacje przedstawiono w studium krajobrazowo – widokowym), jednakże odbiór tego typu inwestycji ma charakter subiektywny. Zastosowanie urządzeń o jednakowej wysokości oraz odpowiedniej kolorystyce powinno wpłynąć na ograniczenie potencjalnego negatywnego wpływu farmy na krajobraz. Odnosząc się natomiast do sugerowanych minimalnych odległości elektrowni od zabudowy, stwierdzić należy jednoznacznie, iż w polskim prawodawstwie brak jest przepisów ustalających arbitralnie lokalizację tego typu urządzeń w stosunku do zabudowy, a stosowna odległość wyznaczana jest zasięgiem oddziaływania akustycznego. Ponadto, w analizowanym przypadku, obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jasno wskazuje miejsca posadowienia turbozespołów. Projektowane zamierzenie jest zgodne z ww. aktem prawa miejscowego.

Planowane przedsięwzięcie nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko, zatem nie określa się wymogów w tym zakresie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami eksploatacja instalacji nie wymaga także utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Okres eksploatacji elektrowni wiatrowych wynosić będzie ok. 25 lat od momentu uruchomienia instalacji. Po upływie tego czasu turbiny mogą zostać zlikwidowane lub zastąpione urządzeniami bardziej nowoczesnymi. Faza ewentualnej likwidacji przedsięwzięcia polegać będzie na demontażu zainstalowanych siłowni wiatrowych oraz infrastruktury towarzyszącej. Oddziaływanie na środowisko będzie podobne do etapu realizacji z uwagi na charakter prowadzonych prac.

Biorąc pod uwagę powyższe, w celu ochrony środowiska na etapie likwidacji przedsięwzięcia, nałożono warunki określone w pkt III. sentencji.

Farma wiatrowa zlokalizowana będzie poza obszarami objętymi ochroną na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 ze zmianami)*, w tym poza obszarami Natura 2000. Najbliżej położonymi obszarami

chronionymi są: Obszary Specjalnej Ochrony ptaków - Stawy Przemkowskie PLB20003 (ok. 2 km), Bory Dolnośląskie PLB020005 (ok. 7,5 km), Dolina Środkowej Odry PLB080004 (ok. 10 km), obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - Dalkowskie Jary PLH020088 (2,5 km), Nowosolska Dolina Odry PLH080014 (ok. 10 km) oraz Przemkowski Park Krajobrazowy (ok. 2,5 km), Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie” (ok. 1,5 km), rezerваты przyrody „Stawy Przemkowskie” i „Dalkowskie Jary”, użytek ekologiczny „Przemkowskie Bagno” (ok. 3 km). Niewielka część planowanej inwestycji znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie OChK „Wzgórza Dalkowskie”, otuliny Przemkowskiego Parku Krajobrazowego, w odległości około 2,5 km od granic Parku (dot. fragmentu linii kablowej SN).

Dla przedmiotowej inwestycji sporządzona została dokumentacja zawierająca m.in. analizę i ocenę wpływu na środowisko: *„Raport o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia: Budowa Zespołu Elektrowni Wiatrowych Gaworzyce składającego się z 13 (w wyniku ograniczenia ilości z wnioskowanych 17) elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, zlokalizowanych w pobliżu miejscowości Gaworzyce, Grabik, Kłobuczyn, Koźlice” (zespół pod kier. T. Kucharskiego, Szczecin, Poznań, luty 2013r.)*, *„Wyniki monitoringu przedinwestycyjnego fauny dla planowanej farmy elektrowni wiatrowych w gminie Gaworzyce woj. dolnośląskie – FEW Gaworzyce – 1” (Przyroda Wiesława Zyska, zespół autorów: P. Zyska, J. D. Hatfield – Seaman, C. Plachecki, W. Zyska, Szczecin, grudzień 2012r.)*, *„Wyniki monitoringu przedinwestycyjnego fauny ssaków ze szczególnym uwzględnieniem chiropterofauny dla planowanej lokalizacji farmy wiatrowej w gminie Gaworzyce woj. dolnośląskie – FEW Gaworzyce – 1” (P. Ciechanowski, J. D. Hatfield – Seaman, M. Pietruszka, M. Zyska, P. Zyska, W. Zyska, Szczecin, grudzień 2012r.)*, *„Raport końcowy z przedrealizacyjnego monitoringu chiropterofauny w 2013r. na obszarze planowanej farmy wiatrowej Gaworzyce 1 w województwie dolnośląskim” (R. Cisek, Nysa 2014r.)* wraz z materiałami uzupełniającymi przekazanymi przy pismach Domrel Biuro Usług Inwestycyjnych Sp. z o.o. z dnia: 29.05.2013r., 08.10.2013r., 07.05.2014r., 29.08.2014r., 27.11.2014r. Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, realizacja przedsięwzięcia została poprzedzona wykonaniem monitoringów ptaków i nietoperzy, obejmujących poszczególne okresy fenologiczne obu grup zwierząt, wykonano również rozpoznanie wartości botanicznych. Przedłożona dokumentacja zawiera opracowaną na podstawie wyników prac analizę i ocenę wpływu inwestycji na ptaki, nietoperze, wartości botaniczne, obszary chronione na podstawie *ustawy o ochronie przyrody* oraz krajobraz, ocenę oddziaływania skumulowanego z innymi inwestycjami planowanymi w pobliżu, a także zalecenia dotyczące minimalizacji możliwego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Z przedłożonej dokumentacji wynika, iż zaplanowany do realizacji wariant 3 jest najkorzystniejszy pod względem wpływu na środowisko. Przedsięwzięcie realizowane w tym wariantcie, pod warunkiem zastosowania wskazanych działań minimalizujących, nie powinno znacząco negatywnie oddziaływać na przyrodę.

Monitoring ornitologiczny przeprowadzono w okresie od 18 marca 2008r. do 21 maja 2009r. Prowadzono również dodatkowe obserwacje (odrębną metodyką) w latach 2010 i 2012. W trakcie monitoringu, w okresie wiosennym stwierdzono co najmniej 38 gatunków ptaków wykazujących wyraźne zachowania wędrowkowe. Zdecydowaną większość (59,4%) stanowiły ptaki wróblowe. Stwierdzono 5 gatunków ptaków szponiastych, 4 gatunki blaszkodziobych. Stwierdzono występowanie błotniaka stawowego, żurawia i siewki złotej. Zarejestrowano niezbyt nasilony wiosenny przelot gęsi, słabo zaznaczony przelot żurawi i średnio intensywny przelot czajek. Oceniono, że teren inwestycji jest miejscem, gdzie rejestrowano przeciętne lub nieco wyższe od przeciętnych liczebności ptaków należących z reguły do pospolitych gatunków. Badany obszar nie jest miejscem szczególnie cennym dla ptaków migrujących wiosną. W okresie lęgowym stwierdzono gniazdowanie lub regularne przebywanie co najmniej 76 gatunków ptaków. Były to głównie gatunki zaliczane do pospolitych. Gniazdują tu przede wszystkim gatunki charakterystyczne dla siedlisk polnych, użytków zielonych oraz lokalnie występujących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Z grupy gatunków o podwyższonym priorytecie ochrony zanotowano występowanie: bociana białego, błotniaka stawowego, żurawia, gąsiorka i ortolana. Liczebność ptaków w tym okresie uznano za niską. Stwierdzone zagęszczenia poszczególnych gatunków i całości zgrupowania lęgowego były co najwyżej średnie. W rejonie inwestycji w latach 2008 – 2009 stwierdzono gniazdowanie błotniaka stawowego, jednak w latach 2010 i 2012 nie potwierdzono lęgów tego gatunku. Przeprowadzone obserwacje wskazały, że tereny pól planowane pod lokalizację farmy są przeciętnym siedliskiem rozrodu ptaków. W trakcie okresu koczowania stwierdzono co najmniej 34 gatunki ptaków. Ustalono, że badany obszar nie jest miejscem liczego przemieszczania się ptaków, w tym żerowania i odpoczynku. Dominowały ptaki wróblowe, zanotowano obecność przede wszystkim pospolitych gatunków. Jesienią na transektach zanotowano występowanie co najmniej 44 gatunków ptaków oraz na punktach - 40 gatunków wykazujących wyraźne zachowania specyficzne dla tego okresu fenologicznego. Gatunkami występującymi najczęściej są przedstawiciele pospolitych i licznych wróblowych i blaszkodziobych (szpak, zięba, skowronek, czyż, gęś zbożowa, krukowate). Oceniono, że gatunki długodystansowe, migrujące jesienią pojawiały się nieregularnie, tak więc farma wiatrowa nie znajdzie się w okresie jesiennych migracji ptaków w centrum szlaków ich przemieszczeń. Ponadto teren ten nie jest miejscem częstego i liczego występowania gatunków zaliczanych do wysoce kolizyjnych. Teren farmy nie był miejscem szczególnie cennym dla ptaków w okresie jesiennym. Stwierdzone liczebności wskazują na niski poziom wykorzystania przestrzeni tego obszaru. W trakcie zimowania na analizowanym obszarze stwierdzono co najmniej 34 gatunki ptaków. Na całym obszarze stwierdzono występowanie gatunków zaliczonych głównie do pospolitych, najliczniej występowały ptaki wróblowe. Oceniono, że w okresie zimowym teren farmy jest miejscem nielicznego występowania ptaków, stwierdzone liczebności wskazują na niski poziom wykorzystania przestrzeni. W podsumowaniu stwierdzono, że walory ornitologiczne terenu farmy są przeciętne, ptaki nie

występują w dużych zgrupowaniach, a dynamika ich przelotów jest przeciętna. Planowana farma nie powinna stanowić poważnego zagrożenia dla ptaków w żadnym okresie fenologicznym.

Monitoring chiropterologiczny przeprowadzono w kilku etapach, tj. w terminach: 18 marca 2008r. – 12 lipca 2009r. oraz 17 marca – 4 listopada 2010r. i 15 sierpnia – 12 listopada 2012r. W trakcie przeprowadzonych obserwacji stwierdzono występowanie co najmniej sześciu gatunków nietoperzy: karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, borowiec wielki *Nyctalus nyctula*, mroczek późny *Eptesicus serotonus*, nocek rudy *Myotis daubentonii* oraz nierozpoznane do gatunku nietoperze z rodzajów *Pipistrellus sp.*, *Myotis sp.* Dominował borowiec wielki, drugim gatunkiem najczęściej notowanym był karlik malutki. Obserwacje wykazały, że teren planowanej farmy jest wykorzystywany przez nietoperze z różną intensywnością. Stwierdzono, że miejscami intensywnie wykorzystywanymi przez nietoperze są przede wszystkim: lokalne obniżenie terenu na płd.-wsch. od Gaworzyc z bogatą roślinnością zielną, krzewiastą i drzewiastą (dz. nr 511, 514/1, 519, 520, 521, 522, 525/1, 527, 530, 1218), dolina Szprotawki między Koźlicami i Kłobuczynem oraz zadrzewiony odcinek drogi między Gaworzycami a Koźlicami, gdzie znajdują się skupiska zieleni wysokiej. W związku z tym zalecono, aby elektrownie zaplanować w odpowiedniej odległości od tych terenów, w tym w odległości min. 200 m od cieków wodnych z lokalnym obniżeniem terenu na ww. działkach i od doliny Szprotawki oraz 150 m od zadrzewionego odcinka drogi Gaworzycy - Koźlice.

Po analizie dokumentacji monitoringu chiropterologicznego pojawiły się wątpliwości w zakresie dotyczącym m.in.:

- metodyki badawczej - zastosowana metoda badawcza nie jest metodą rekomendowaną, o sprawdzonej skuteczności i jest rozbieżna z metodyką zalecaną według najlepszej współczesnej wiedzy i wypracowanymi przez środowiska naukowe zasadami wykonywania badań i dokumentacji na potrzeby realizacji projektów wiatrowych,
- organizacji przestrzennej i czasowej dokonywanych nasłuchów – w czasie kolejnych obserwacji nasłuchy prowadzono w częściowo innych miejscach, obserwacje na części punktów i transektów nie obejmowały pełnego cyklu rocznego, co spowodowało brak porównywalności uzyskanych danych,
- sposobu analizy danych, a zatem braku możliwości dokonania weryfikacji oceny wpływu przedsięwzięcia na nietoperze,
- inne braki merytoryczne.

W związku z powyższym tut. organ zlecił wykonanie ekspertyzy chiropterologicznej, opracowanej przez niezależnego specjalistę – chiropterologa w celu określenia prawidłowości zastosowanych metod badawczych oraz analizy danych, a także dokonania prawidłowej oceny wpływu przedsięwzięcia na nietoperze.

Jak wykazała treść sporządzonej „*Ekspertyzy chiropterologicznej dotyczącej raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia: Budowa Zespołu Elektrowni Wiatrowych Gaworzyce, składającego się z 13 elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, zlokalizowanych w pobliżu miejscowości Gaworzyce, Grabik, Kłobuczyn, Koźlice*” (A. Kepel Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Poznań, listopad 2013r.), przedłożony raport w części dotyczącej chiropterofauny zawiera szereg błędów, braków i niejasności dotyczących metodyki badań, analizy i prezentacji wyników oraz poprawności wyciągniętych na ich podstawie wniosków. W *Ekspertyzie* wykazano m.in. nieprawidłowości w zakresie:

- metodyki badawczej: podanie niepełnych danych w zakresie zimowisk nietoperzy, zasadność prowadzenia badań podczas niekorzystnych warunków pogodowych, organizacja przestrzenna prac, liczba przeprowadzonych kontroli,
- analizy i prezentacji wyników: brak pełnych informacji na temat kolonii rozrodczych, sposób obliczania parametrów ilościowych,
- poprawności wyników: brak zalecenia dotyczącego odsunięcia turbin G4 (*oznaczenia wg zaktualizowanej numeracji turbin*) i G5 od zadrzewień, położonych w pobliżu drogi krajowej nr 3, mającej na odcinku przecinającym farmę charakter ciągłej alei oraz dodatkowo w przypadku turbiny G4 odsunięcia jej od sadu, przy jednoczesnym braku danych o aktywności nietoperzy w pobliżu tych struktur, brak analizy i wniosków w zakresie części badań lub wnioski formułowane nieprawidłowo, brak prawidłowej oceny ryzyka oddziaływania skumulowanego, brak konkretnych propozycji działań minimalizujących, zbyt ogólnikowe zalecenia dotyczące monitoringu porealizacyjnego.

Wobec określonych powyżej nieprawidłowości tut. organ stwierdził, że wyniki badań prowadzonych w ramach raportu, sporządzone analizy i wyciągnięte wnioski dotyczące oddziaływania farmy na nietoperze nie mogą być podstawą do dokonania rzetelnej oceny oddziaływania projektowanej inwestycji na nietoperze. Wskazano zatem na konieczność uzupełnienia raportu m.in. w zakresie:

1. W celu przeprowadzenia właściwej oceny oddziaływania na nietoperze części inwestycji obejmującej turbiny G1, G2, G3, G7, G8, G11, G12, G13 wskazano na konieczność korekty obejmującej (z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych już badań):
 - podanie szczegółowych informacji dotyczących przeprowadzonych poszukiwań letnich i zimowych schronień nietoperzy,
 - wyjaśnienie rozbieżności w numeracji niektórych punktów nasłuchowych,
 - podanie metodyki oraz wyników obserwacji prowadzonych we wrześniu przed zachodem słońca (ewentualna migracja borowców wielkich),
 - wyjaśnienie sposobu liczenia jednostek aktywności,
 - wyjaśnienie i usunięcie sprzeczności dotyczących części danych,

- przedstawienie sposobu liczenia średnich indeksów aktywności nietoperzy dla poszczególnych okresów fenologicznych,
 - przedstawienie poprawnie wyliczonych indeksów aktywności dla poszczególnych gatunków i grup gatunków podczas poszczególnych kontroli na poszczególnych punktach nasłuchowych i odcinkach funkcjonalnych transektów oraz średnich indeksów aktywności dla poszczególnych okresów fenologicznych z podziałem na poszczególne gatunki i grupy gatunków na poszczególnych punktach nasłuchowych i odcinkach funkcjonalnych transektów,
 - ponowne przeprowadzenie analizy i oceny wpływu inwestycji na nietoperze (zgodnie z najlepszą aktualną wiedzą o analizowanych gatunkach) w oparciu o poprawnie wyliczone indeksy aktywności oraz zaproponowania odpowiednich działań minimalizujących (w przypadku takiej konieczności),
 - sprecyzowanie zakresu porealizacyjnego monitoringu chiropterologicznego,
 - zalecono uzupełnienie badań w okresie najbardziej intensywnych jesiennych migracji (połowa września – połowa października), w którym przeprowadzono jedynie 2 z 4 wymaganych kontroli,
2. W celu przeprowadzenia właściwej oceny oddziaływania na nietoperze części inwestycji obejmującej turbiny G4, G5, G14, G15, G16 wskazano na konieczność przeprowadzenia pełnych, całosezonowych badań z zastosowaniem metodyki badawczej oraz analizy danych zgodnych z zaleceniami najlepszej współczesnej wiedzy w tym zakresie oraz - na podstawie analizy otrzymanych wyników – ponowne dokonanie oceny oddziaływania ww. turbin na chiropterofaunę oraz wskazanie ewentualnych działań minimalizujących.

Odnosząc się do wymaganych uzupełnień inwestor przedstawił stosowne wyjaśnienia oraz wyniki ponownego monitoringu chiropterologicznego wykonanego w 2013r. na potrzeby realizacji przedmiotowej inwestycji. Ponowne badania przeprowadzono w terminie od 11 lutego do 11 listopada 2013r. Podczas prowadzonych badań stwierdzono występowanie przynajmniej 6 gatunków nietoperzy: karlik większy *Pipistrellus nathusii*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek *Myotis sp.* Obserwacje wykazały, że względna liczebność nietoperzy na badanym terenie była zróżnicowana przestrzennie. Największą aktywność zarejestrowano głównie w pobliżu obrzeży miejscowości, zakrzaczeń i kęp drzew, tj. w rejonach preferowanych przez chiropterofaunę w porównaniu z terenami otwartych pól. Oceniono, że rozmieszczenie turbin planowanej farmy nie powinno powodować efektu bariery. Turbiny umiejscowione są w bezpiecznej odległości od większych fragmentów lasów i dolin rzecznych, które zwykle stanowią korytarze migracyjne. Stwierdzono, że zachowanie bezpiecznej odległości pomiędzy turbinami a zadrzewieniami i alejami zapewni możliwość przelotów pomiędzy stanowiskami i żerowiskami na obszarze inwestycji. Inwestycja nie przecina żadnych szlaków migracyjnych

wchodzących w skład korytarzy migracyjnych w Polsce i nie znajduje się w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Możliwy wpływ na nietoperze stwierdzono jedynie w przypadku wcześniej planowanej turbiny EW17 (zlokalizowanej w lokalnym zadrzewionym obniżeniu terenu na płd.-wsch. od Gaworzyc), zatem zalecono jej wyłączenia w całym okresie aktywności nietoperzy.

Jednakże, analizując wyniki całości dokumentacji dotyczącej chiropterofauny terenu farmy, tut. organ wskazał na konieczność zastosowania działań minimalizujących w przypadku turbin G4, G5 i G16. Turbiny G4 i G5 znajdują się w bliższej niż zalecana wg obecnej wiedzy odległości od szpaleru drzew przy drodze krajowej Nr 3 (na odcinku pomiędzy Kłobuczynem i Gaworzycami). Stopień wykorzystywania tego szpaleru przez nietoperze nie został przebadany w ramach badań prowadzonych na potrzeby realizacji FW Gaworzycy, gdyż nie wyznaczono tam żadnego transektu lub punktu nasłuchowego, który umożliwiłby przeprowadzenie miarodajnych obserwacji w trakcie monitoringu. Natomiast z dokumentacji będącej w zasobach tut. organu (*„Raport z rocznego monitoringu chiropterologicznego z oceną oddziaływania przedsięwzięcia na nietoperze projektu Farmy Wiatrowej Radwanice, woj. dolnośląskie”* P. Żyła, M. Więckowicz – Żyła) wynika, że monitoring chiropterologiczny przeprowadzony na potrzeby realizacji planowanej w sąsiedztwie Farmy Wiatrowe Radwanice, na terenie sąsiadującym z planowaną FW Gaworzycy wykazał intensywne wykorzystywanie przez nietoperze szpaleru drzew wzdłuż drogi krajowej Nr 3 (gdzie wyznaczono w ramach tego monitoringu punkt 13 S3). Obserwacje te dotyczą odcinka drogi S3 na płd.-wsch od Kłobuczyna, sąsiadującego względem odcinka przebiegającego przez teren FW Gaworzycy. W powyższym opracowaniu wykazano, że droga S3 jest wykorzystywaną trasą przelotów nietoperzy. Mając na uwadze etologię nietoperzy oraz podobieństwo środowisk, należy uznać za wysoce prawdopodobne, że cały szpaler drzew, biegnący przez tereny obu farm, jest (pomimo występowania niezadrzewionego fragmentu drogi) wykorzystywany przez nietoperze z podobną intensywnością. W świetle powyższego, w związku z brakiem możliwości modyfikacji położenia turbin G4 i G5, przy braku danych z monitoringu dla FW Gaworzycy, dotyczących aktywności nietoperzy wzdłuż szpaleru przy drodze S3, uwzględniając wyniki monitoringu nietoperzy dla sąsiadującej z przedmiotowym przedsięwzięciem FW Radwanice - zalecono okresowe wyłączenia turbin G4 i G5 w okresie od 1 lipca do 10 września. Natomiast turbina G16 znajduje się w bliższej niż zalecana wg obecnej wiedzy odległości od zadrzewienia wzdłuż drogi Gaworzycy – Koźlice, intensywnie wykorzystywanego przez nietoperze. W związku z powyższym zalecono okresowe wyłączenia pracy tej turbiny w okresie najwyższej aktywności nietoperzy, tj. w okresie od 1 maja do 30 września. Ponadto, w celu ochrony nietoperzy zrezygnowano z pierwotnie zaplanowanej lokalizacji turbiny wiatrowej w obrębie lokalnego obniżenia terenu na płd.-wsch. od Gaworzyc, na dz. nr 527 (EW17). Wskazano również minimalną, konieczną do zachowania odległość turbin G11 i G16 od zadrzewień i zakrzaczeń w obrębie ww. lokalnego obniżenia terenu.

Szata roślinna obszaru farmy jest kształtowana przez coroczne prace rolnicze i nie przedstawia wysokiej wartości przyrodniczej. W granicach farmy brak jest siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin i grzybów. Na podstawie zebranych danych nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu inwestycji na florę terenu farmy i terenów sąsiednich. Na podstawie wykonanych obserwacji i dostępnych danych stwierdzono, że obszar inwestycji nie ma większego znaczenia dla populacji gadów. Natomiast miejscem najliczniejszego występowania płazów jest lokalne obniżenie terenu na płd.-wsch. od Gaworzyc oraz dolina Szprotawki między Kłobuczynem a Koźlicami.

Planowana inwestycja zlokalizowana jest w pobliżu: Obszarów Specjalnej Ochrony ptaków Stawy Przemkowskie PLB20003, Bory Dolnośląskie PLB020005, Dolina Środkowej Odry PLB080004, obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty Dalkowskie Jary PLH020088, Nowosolska Dolina Odry PLH080014 oraz Przemkowskiego Parku Krajobrazowego, Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”, rezerwatów przyrody „Stawy Przemkowskie” i „Dalkowskie Jary”, użytku ekologicznego „Przemkowskie Bagno”. Analizując wpływ farmy na ww. Obszary Specjalnej Ochrony ptaków Stawy Przemkowskie, Bory Dolnośląskie i Dolina Środkowej Odry stwierdzono, że przedmiotowa farma wiatrowa leży poza głównymi szlakami wędrówek ptaków, w tym gatunków chronionych w ramach tych obszarów oraz poza lokalnymi szlakami ich przemieszczeń. Teren farmy nie był regularnie wykorzystywany przez ptaki gniazdujące w tych obszarach, większość tych gatunków nie była rejestrowana w okresie lęgowym na terenie farmy. Wykonane obserwacje w okresie lęgowym wykazały, że ptaki z ww. obszarów nie zalatują i nie wykorzystują terenu farmy jako żerowiska lub tokowiska. Poza sezonem lęgowym ptaki z tych gatunków były sporadycznie rejestrowane na terenie farmy. Funkcjonowanie farmy nie stworzy istotnego oddziaływania dla tych obszarów również poza okresem lęgowym. Farma nie będzie stanowiła znaczącej bariery dla migracji ptaków, w tym migrujących w kierunku doliny Odry. Nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na obszary mające znaczenie dla Wspólnoty Dalkowskie Jary PLH020088 i Nowosolska Dolina Odry PLH080014, gdyż przedmiotem ochrony tych obszarów nie są grupy zwierząt szczególnie narażone na kolizje z turbinami wiatrowymi, tj. ptaki i nietoperze. Nie przewiduje się znacząco negatywnego wpływu na cele ochrony pozostałych ww. obszarów chronionych na mocy *ustawy o ochronie przyrody*.

Analizując wpływ farmy na wartości krajobrazowe stwierdzono, iż lokalizacja FW Gaworzyc wpłynie na percepcję otaczającego krajobrazu, pojawi się szereg urządzeń technicznych, stanowiących wyraźne dominanty przestrzenne. Jednakże planowana farma obejmuje obszar silnie zmodyfikowany przez człowieka, nie cechujący się szczególnymi walorami krajobrazowymi. Z dokonanej oceny wynika, że projektowana farma może być realizowana, będzie ona jednak istotnym, swoistym elementem antropizacji krajobrazu.

W sąsiedztwie przedmiotowego przedsięwzięcia planowane są inne projekty wiatrowe, w tym na terenie gmin: Gaworzyc, Żukowice, Radwanice, Kotla. Analizując

wpływ skumulowany na ptaki, w tym z uwzględnieniem położonych w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 uznano, że oddziaływanie takie nie wystąpi. Nie nastąpi utrata siedlisk lęgowych ptaków rzadkich, ginących i zagrożonych wyginięciem. Ponadto FW Gaworzycy planowana jest poza dużymi skupiskami siedlisk ptaków w obszarach Natura 2000, lokalizacja inwestycji znajduje się na obrzeżu głównych szlaków wędrówek tych ptaków oraz ich zimowisk i koczowisk. Analizując wpływ skumulowany na nietoperze stwierdzono, że realizacja farm wiatrowych promieniu do kilkunastu kilometrów nie wskazuje na możliwość wystąpienia oddziaływania skumulowanego w zakresie znaczącego wzrostu śmiertelności i ingerencji w szlaki migracji. Głównym korytarzem migracji nietoperzy jest dolina Odry. Analiza siedlisk i lokalizacji wszystkich planowanych elektrowni wiatrowych wskazuje, że możliwy negatywny wpływ tych przedsięwzięć na chiropterofaunę mógłby dotyczyć głównie borowca wielkiego, w szczególności w okresie rozpadu kolonii rozrodczych i na początku migracji jesiennej. Z uwagi jednak na oddalenie inwestycji od siebie, zachowanie zaleconych odległości od lasów i dolin rzecznych można ocenić, że oddziaływanie to nie powinno być znaczące. Analizując wpływ skumulowany na krajobraz stwierdzono, że przedsięwzięcie spowoduje zmiany w krajobrazie, polegające na pojawieniu się dominant architektonicznych, widocznych ze znacznej odległości. Z bliskiej odległości elektrownie stanowią obcy element w krajobrazie ze względu na jednoznacznie techniczny charakter i brak możliwości zamaskowania w związku z jej wysokością. Jednakże, wraz ze wzrostem odległości elektrowni ich dysonans krajobrazowy maleje. Nie wykazano, aby oddziaływanie w powyższym zakresie miało charakter znacząco negatywny.

W celu zminimalizowania negatywnego wpływu przedmiotowej inwestycji na środowisko przyrodnicze w obrębie przedmiotowej inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie, określono powyższe warunki realizacji przedsięwzięcia.

Warunek w pkt IV.15., dotyczący odległości turbin od niektórych elementów środowiska wprowadzono w celu zapewnienia maksymalnej ochrony ptaków i nietoperzy, dla których środowiska te mogą stanowić miejsce bytowania lub migracji.

Warunek w pkt IV.4., dotyczący realizacji wewnętrznej infrastruktury elektroenergetycznej w postaci podziemnej linii kablowej nałożono w celu ograniczenia negatywnego wpływu na ptaki, a także w celu ograniczenia wprowadzania dodatkowych elementów negatywnie oddziałujących na krajobraz.

Warunek w pkt IV.5., dotyczący sposobu realizacji sieci przyłączeniowej oraz warunek w pkt I.10., dotyczący transportu materiałów i przejazdu sprzętu będą wypełnieniem art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 poz. 1232 ze zm.), którego zapisy dotyczą konieczności ochrony środowiska, w tym elementów przyrodniczych w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ponadto warunki te mają również na celu maksymalną ochronę istniejącej zieleni.

Warunek w pkt IV.16., dotyczący umiejscowienia zaplecza budowy, tymczasowych placów montażowych i składowych wprowadzono w celu ochrony środowisk mogących znajdować się poblizu cieków.

Warunki dotyczące sposobu oświetlenia turbin oraz ich kolorystyki, ujęte w pkt IV.9. i IV.8. nałożono w celu ograniczenia zwabiania owadów i pośrednio dla ograniczenia śmiertelności nietoperzy polujących na owady.

Warunek w pkt IV.10., dotyczący nieumieszczania reklam na konstrukcjach elektrowni wprowadzono w celu zminimalizowania negatywnego wpływu inwestycji na krajobraz.

Warunki w pkt I.11., dotyczące sposobu prowadzenia prac ziemnych związanych z tworzeniem wykopów oraz sposobu postępowania w przypadku uwięzienia zwierząt w wykopach - wprowadzono w celu zapewnienia maksymalnej ochrony zwierzętom.

Warunek w pkt I.12., dotyczący terminu rozpoczęcia prac budowlanych oraz w pkt I.13., dotyczący terminu i sposobu prowadzenia prac związanych z wycinką lub przycięciem drzew i krzewów nałożono w celu zapewnienia ochrony ptaków w okresie lęgowym oraz nietoperzy we wszystkich okresach fenologicznych.

Zastosowanie warunku ujętego w pkt I.14., dotyczącego sposobu prowadzenia prac w obrębie zieleni jest wypełnieniem zapisu art. 82 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*.

Warunki w pkt II.5., dotyczące zastosowania okresowych wyłączeń turbin G4, G5 i G16 wprowadzono w celu ochrony nietoperzy w okresach i rejonach najwyższej aktywności.

Warunki w pkt II.6. i II.7., dotyczące sposobu zagospodarowania terenów w otoczeniu turbin nałożono w celu zmniejszenia atrakcyjności tego terenu dla ptaków i nietoperzy, tj. zabezpieczenia przed wprowadzaniem lub utrzymaniem elementów środowiska mogących stanowić dogodne miejsca lęgowe, odpoczynku i żerowania ptaków oraz żerowiska i nowe schronienia dla nietoperzy.

W celu uzyskania informacji na temat wykorzystywania przez ptaki i nietoperze przestrzeni powietrznej w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia oraz wpływu turbin na te grupy zwierząt zalecono w pkt V.1. wykonanie monitoringu poinwestycyjnego dla ptaków i nietoperzy, badającego stopień wykorzystania terenu inwestycji przez obie grupy zwierząt oraz ich śmiertelność w wyniku kolizji z elementami elektrowni. W pkt V.2. i V.3. wprowadzono warunki dotyczące sposobów i terminów prowadzenia badań w ramach monitoringu ptaków i nietoperzy, natomiast w pkt V.4. i V.5. – warunki dotyczące sposobów i terminów wykonania monitoringu śmiertelności obu grup zwierząt. Zalecone w ramach tego monitoringu badania skuteczności wykrywania ofiar kolizji oraz testy szybkości znikania ciał są niezbędne dla dokonania oceny faktycznej śmiertelności obu grup zwierząt. Wymogi zawarte w pkt V.2. – 5. są zgodne z zaleceniami najlepszej współczesnej wiedzy w zakresie badania wpływu elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze.

Dla określenia faktycznej skali oddziaływania inwestycji na ptaki i nietoperze zalecono w pkt VI.2. wykonanie - na podstawie wyników monitoringu - analizy porealizacyjnej. W celu dokonania wstępnej oceny oraz umożliwienia podjęcia ewentualnych dodatkowych działań minimalizujących wpływ na ptaki i nietoperze już po pierwszym roku funkcjonowania przedsięwzięcia, pierwszą analizę należy sporządzić po upływie dwunastu miesięcy od daty oddania inwestycji do użytkowania (pkt VI.2.1.). W celu dokonania pełnej oceny wpływu inwestycji na ptaki i nietoperze, kolejną analizę należy przedstawić po przeprowadzeniu całego monitoringu poinwestycyjnego (pkt VI.2.2).

Pouczenie

Od wydanej decyzji służy stronom odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wniesione za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Dokonano opłaty skarbowej za wydanie niniejszej decyzji w wysokości 205,00 PLN oraz za pełnomocnictwo – 17 PLN, na konto Urzędu Miejskiego Wrocławia nr 03109023980000000608003288 (dowód wpłaty z dnia 3 listopada 2011 r.).

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Michał Jęcz

Otrzymują:

1. Tomasz Szynkowski Domrel Biuro Usług Inwestycyjnych Sp. z o.o., ul. Odzieżowa 12c/1, 71-502 Szczecin
2. Pozostałe strony postępowania poprzez obwieszczenie zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*
3. a/a

Do wiadomości:

1. Wójt Gminy Gaworzyce, ul. Okrężna 85, 59-180 Gaworzyce

**ZA ZWROTNYM
POTWIERDZENIEM
ODBIORU**

